

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

Savinjske

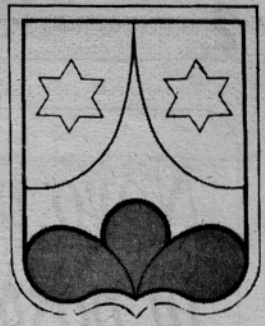
Leto XXIII
Številka 4
April 1991

Cena 15 din

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Poslanci so (skoraj) zatajili

Začetek petkovega zasedanja zborov skupščine občine Mozirje je bil nekoliko nenavaden. Nenavaden zaradi dejstva, da se doslej na osmih skupnih zasedanjih v mozirski občini nikoli niso srečevali s problemom sklepčnosti, tokrat pa je bilo prav zaradi tega zelo zapleteno. Poslanci iz krajevnih skupnosti so bili skoraj polnoštevilni, družbenopolitični zbor je bil na robu sklepčnosti, zbor združenega dela pa daleč od tega. Od 21 poslancev jih je prišlo celih 8. Kljub temu, da so jih z vabilom posebej prosili za udeležbo. Prvič zaradi tega, ker je za volitve podpredsednika in člana izvršnega sveta potrebna dvotretjinska udeležba, drugič pa zaradi nujne obravnave proračuna občine Mozirje. Volitve podpredsednika IS so seveda takoj umaknili z dnevnega reda, ostale točke pa naj bi obravnavale le oba sklepna zbora, zbor združenega dela pa takoj v prihodnjih dneh, zlasti proračun seveda. Končno niti to ni bilo potrebno, ker so po uri in pol po telefonu le priklicali še tiste manjšajoče poslance in se tako izognili zapletom v zvezi s sprejemanjem letošnjega proračuna.

Pa pojdemo po vrsti, s pregledom zapisnika prejšnje seje. Izvršni svet je izpolnil obljubo glede stopnje za občinski samoprispevek, za katero se na prejšnji seji niso mogli sporazumeti. Po novem bodo tako zaposleni plačevali 1,0 odstotka od BOD (doslej 1,8 od netto), obrtniki 2,4 odstotka od bruto zavarovalne osnove (doslej 1,8 od dohodka obratovalnice) in kmetje 2,6 odstotka od katastrskega dohodka (doslej 1,5 od oddanega lesa). Sprememba je bila potrebna zaradi sprememb davčnega sistema in ne pomeni dodatnih obremenitev.

Odlok o zaključnem računu proračuna občine Mozirje za lansko leto so sprejeli brez pripomb, s tem, da so ostanek sredstev namenili za turistično dejavnost (2 milijona dinarjev) in v tekoče rezerve (679.000). Potem se je začelo zares z obravnavo predloga letošnjega proračuna. Predsednik izvršnega sveta je ob predstavitvi predloga takoj povedal, da ne bi rad poslušal vsakega posebej, da je dobil premalo, ker to vsi vemo in ker je številka takšna kot je, naj povedo, komu vzeti in komu dati. V tej smeri je razprava tudi stekla. Kar precej dolga in na trenutke mučna je bila, na koncu pa so proračun sprejeli. Najbolj ostre in konkretne so bile pripombe iz krajevnih skupnosti, saj naj bi vsaka od desetih za svoje redno delo prejela letos (celih) 15.000 dinarjev. Komu torej vzeti, da bi dobile več? Poslanci so izglasovali amandma, ki pravi, da bodo za te namene namenili še 10 odstotkov letošnje proračunske rezerve, predvidena sredstva za slavo ob občinskem prazniku in občinsko nagrado

ter 30 odstotkov sredstev, namenjenih za delo družbenega pravobranilca samoupravljanja. Glede slednjega je bilo precej razprave, na koncu je obveljal predlog, glede občinskega praznika pa takole: poslanci se niso preveč spraševali o načinu bodočega slavlja in so tako elegantno (skoraj) zapečatili njegovo usodo, čeprav je predsedstvo občinske skupščine že napovedalo javno razpravo in okroglo mizo o tem, občinski praznik da ali ne.

Sredstev za kulturno dejavnost po krajih je bilo tudi premalo, po mnenju razpravljalcev pa sorazmerno temu preveč za občinsko knjižnico. Zneska niso povečali, kulturniki bodo morali sredstva sami prerazporediti. Vprašljivo je izobraževanje, saj je sredstev le za zagotovljeni program, na dogovorjenega pa lahko najbrž pozabijo. Naštetimo še nekaj pripomb: ni sredstev za intervencije v gospodarstvu, za investicije na področju infrastrukture, za raziskovalno in inovativno dejavnost so zgolj simbolična, ni sredstev za izdelavo programov za razvoj demografsko ogroženih področij, kar nekaj poslancev pa se je spotaknilo ob sredstva za borbevske organizacije, pravzaprav v pomen in upravičenost te organizacije. Razprava je bila žolčna in mučna in si zasluži posebno mesto, borci pa so predvidena sredstva (vsaj) letos dobili. Proračun je bil torej sprejet, zdaj pa se naj vsak znajde, kakor se ve, zna in more.

Predlog odloka o davkih občanov je bil sprejet brez pripomb, nekaj več jih je bilo glede dogovora o usklajevanju davčne politike v letošnjem letu, vendar je bil tudi ta sprejet. Precej pomembne so spremembe in dopolnitve odloka o organizaciji in delovnem področju upravnih organov. Skupščina je namreč ustanovila Zavod za urbanistično načrtovanje in razvoj občine Mozirje. Sestavljajo ga domači strokovnjaki, ki se bodo najprej spoprijeli s perečim problemom obnove doline. V upravnih organih so združili dosedanja sekretariata za gospodarstvo, plan in finance ter za urejanje prostora in varstvo okolja v nov sekretariat za gospodarstvo, razvoj, finance in urejanje prostora.

V nadaljevanju so pospešeno obravnavali in sprejeli med drugim še poročilo o lanskim turističnim sezonam in program turističnih prireditev za letos, poročilo o izvajanju 4. samopriskevka po posameznih krajevnih skupnostih v zadnjih treh letih, poročilo o delovanju sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in pregled poslovanja v občini Mozirje na podlagi zaključnih računov za leto 1990.

Okužena zemlja?

Prebivalce naše doline močno skrbi, če je med poplavo poplavljenjena zemlja morda nasičena z nevarnimi snovmi, ki bi lahko povzročile škodo zdravju ob uživanju, denimo vrtnin s takšnih površin. Seveda je skrb kar upravičena, ker je vodna ujma marsikje razdejala skladišča raznih surovin, ki vsebujejo nevarne snovi.

Zgornjesavinjska kmetijska zadruga je vsled tega poslala Zavodu za zdravstveno varstvo Maribor vzorce poplavljenjena zemlje v analizo in plačala stroške tega postopka, ki mimogrede ni poceni! Izvid analize poslanega vzorca je pokazal, da tla niso prekomerno onesnažena in nasičena s škodljivimi snovmi, takole so zapisali. »Iz rezultatov preiskav tal na vsebnost toksičnih kovin je razvidno, da so izmerjene koncentracije nižje od mejnih vrednosti za onesnažena tla.«

Iz navedene ugotovitve lahko tedaj sklepamo, da so vrtna tla vendarle do te mere uporabna, da ne bodo povzročala kakšnih obolenj, ki so posledica težkih kovin v zemlji.

A. V.

Časi se spreminjajo, običaji ostajajo. Kot vsa leta smo tudi letos žegnivali, vendar tokrat bolj sproščeno in dostojno ter se veselili darov v družini in med sorodniki. Dobrote so bile letos prav tako dobre kot veliko let nazaj, vendar veliko slajše.

MGA ne odpušča redno zaposlenih

Mozirsko občino so spet razburile govorice, tokrat povezane z Gorenjem Mali gospodinjstvi aparati v Nazarjah. V podjetju naj bi menda zaradi zmanjšane proizvodnje začeli

odpuščati delavce.

Kakor nam je povedal direktor MGA, Jože Kuder, ne gre za odpuščanje delavcev, ampak je sto petim začasno zaposlenim delavcem z zadnjim marcem potekel rok zaposlitve. »Torej ne gre za odpuščanje rednih delavcev,« je poudaril Kuder, »ampak za popolnoma normalno prekinjeno delo začasno zaposlenih. Z nekaterimi bomo sklenili nadaljnje pogodbe, pač odvis-

no od potreb.«

Tudi glede govoric o nižji proizvodnji je Jože Kuder pojasnil, da gre za popolnoma normalno stvar, saj imajo dogovorjeno 30-odstotno možnost nihanja plana. Dejstvo je, da so v MGA zaradi manjše prodaje v Vzhodni Nemčiji in Ameriki znižali plan, torej začasno tudi ne potrebujejo toliko delavcev.

U. K.

Elkroj — odcepitev Šoštanja

Na zadnji seji občinske skupščine so se pogovarjali tudi o problematiki Elkroja. Sklep poslancev je bil, da mora izvršni svet občine Mozirje stopiti v stik z velenjskim izvršnim svetom in razrešiti vse nastale težave zaradi nameravane odcepitev Elkrojevega obrata v Šoštanju.

Po poročilu Marije Vrtačnik (ta trenutno ni v.d. direktorja, ker se je sodišče odločilo, na podlagi tožbe Pavla Dolarja, da je bila nezakonito imenovana, ker prej ni bila zaposlena v Elkroju) in predsednika izvršnega sveta Alfreda Božiča družbeni pravobranilec samoupravljanja za velenjsko in mizarsko občino ter velenjska vlada pritiskata na matično podjetje v Nazarjah, naj dovoli odcepitev obrata v Šoštanju.

Božič je med drugim povedal, da je bil šoštanjski obrat vzgojen na račun Elkroja in da nima moralne pravice, da bi se odcepil. V mozirskem IS so podprli prizadevanja novega vodstva Elkroja, saj se vidi, da se stvari premikajo na bolje. Nekateri poslanci v mozirski občini so menili, da je poskus odcepitev obrata v Šoštanju kraja mozirske imovine in da mora skupščina to preprečiti. Marija Vrtačnik je povedala, da so na matično podjetje v Nazarjah resnično hudi pritiski na vseh ravneh, vendar pa meni, da si delavci, ki so Šoštanj ustavili, zaslužijo določeno odškodnino. Delavec, ki pošteno dela, si poleg obveznosti zasluži tudi svoje pravice, je zaključila Vrtačnikova.

V velenjskem izvršnem svetu pravijo, da ne izvajajo pritiskov na Elkroj. Pred-

sednik IS Franjo Bartolac je povedal, da so le prosili za informacije, kaj se v Elkroju sploh dogaja, saj je končno sedež šoštanjskega obrata v njihovi občini. Povedal je še, da bodo vsekakor sprejeli iniciativo mozirskega izvršnega sveta za skupno razreševanje problema.

URŠA KOLENC

Urednikova beseda

Malo zgodnji smo ta mesec, pa nič hudega, pomlad je in vse brsti. Nova številka je pred vami in nov urednik. Savinjske novice pa ostajajo. Takšne, kot ste jih v vseh letih radi vzeli v roke in jih z zanimanjem prelistali in prebrali. Seveda si želimo, da bi bila vsaka naslednja številka še boljša, pri čemer brez vaše pomoči ne bo šlo. Pišite več, pa ne po številu vrstic, več je drnatih in krajših sporočil pošljite o svojem in skupnem delu in življenju, o zanimivih dogodkih in ljudeh in še o čem, kar sami najbolje veste in radi v Novicah preberete. Tudi večjega števila naročnic si moramo vsi skupaj želeli, saj bodo Savinjske novice le na ta način redno prihajale v vaše domove, še bogatejše in bolj pester, še bolj vaše. O ostalih načrtih več v mesecu ljubezni, v majski številki, ki jo tudi sprejmite z ljubeznijo.

Klic kresov!

Naši davni predniki, verujoči v bogove in demone, so iz strahu pred zlobnimi duhovi in v zahvalo bogovom kurili kresove in darovali žgalne darove. Če se je dim dvigal navpično v nebo, so vedeli, da bogovi sprejeli njihovo daritev in zahvalo.

V času turških upadov v naše kraje so kresovi obveščali ljudi o prihodu Turkov tako, da so se ljudje lahko pravočasno umaknili za varna obzidja cerkva in gradov.

Ko je v deželi spet zavladal mir, so kurili kresove v pozdrav pomladi, poljetju in cvetoči naravi. Na kresni večer se je ob kresu zbrala vsa vas. Priljubljena je bila igra preskakovanje kresa. Samo najbolj pogumni in spretni so to zmogli.

In spet so v naših krajih zagoreli kresovi! Prižgal jih je okupator. Domovi in cele vasi so zagorele. To so bili kresovi strahu in žalosti.

Z leti so te strahote tonile v pozabo in spet so začeli kuriti kresove.

Nekaj let so bili kresovi lepi in iskreni. Blagostanje, ki je z leti rastlo, je spremenilo kresove v kadeče grmade. Odsluženi in visoko naloženi avtomobilski plašči so se spremenili v kres, ki bi mu ne bil kos niti olimpijski zmagovalc. Črni dim, ki se je valil iz njega, je spominjal na atomsko gobo. Kresovalci pa se še spremenili v dimnikarje. Pogorišče in okolica je še več dni kazala žalostno podobo kresovanja.

Naj bodo letošnji kresovi spet svetli in lepi. Obrežje Savinje in njenih pritokov je zatrpno z naplavinami lesa, vejic in dračja. Vse to kliče in ponuja kurjavo za kresove. Čujmo ta klic. Daljša bodo očistena obrežja naših voda, višji bodo kresovi. Iskreni, dišeči po lesu in smoli, v ponos kresovalcev.

Nabrežine bodo lahko spet ozelenele in zacvetele in vrnjen bo vsaj del lepote naše doline.

VERA POLIČNIK

Občinski praznik — DA ali NE!

Razgovor o tem, kdaj in kako bomo praznovali praznik občine Mozirje, bo na predvečer slovenskega državnega praznika

v PETEK,
26. aprila 1991, ob 19. uri
v Delavskem domu v Nazarjah

Pridite in povejte svoje mnenje, da bo odločitev lažja.

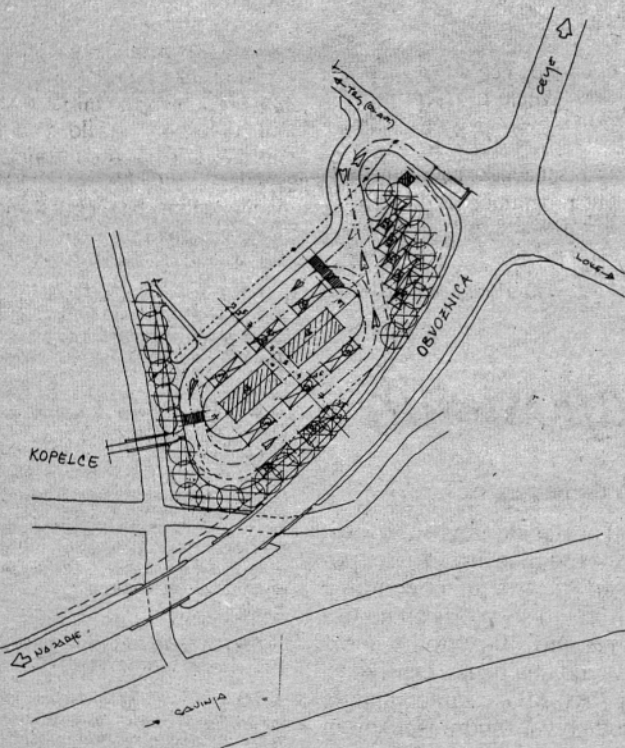
Novo trško jedro in postaja

V Mozirju je bila v ponedeljek popoldne in dolgo v večerne ure okrogla miza, ki so jo sklicatelji namenili nekaj pomembnim zadevam za sam kraj in dolino. Najprej je bila na vrsti obravnava zasnove idejnega projekta za obnovo starega trškega središča, ki mu nekateri pravijo revitalizacija. Zanimivo je, da je bil projekt narejen že leta 1974, vendar se je izgubil, kar pa navsezadnje ni preveč hudo. Ta projekt je namreč zajemal le ozko središče Mozirja, sedanj pa je razširjen na širši del zaradi izgradnje obvoznice.

Obnova predvideva celovito obnovo ožjega središča, prepoved tranzitnega prometa skozi mozirski trg, ob tem pa izgradnjo najrazličnejših lokalov. Vse je pravzaprav lepo in prav, vendar se urbanisti in graditelji srečujejo z včasih že kar nemogočimi in nesmiselnimi zahtevami zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine, čeprav je cilj vseh skupaj enak. V nadaljevanju so gostitelji in strokovnjaki obravnavali lokacijo za novo avtobusno postajo. Prostor za njo že imajo ob križišču obvoznice s cesto proti Savinji-

skemu gaju, med dvema možnima zasnova ureditve pa so se odločili za primernejšo. O obeh zadevah bodo odločali krajin v bližnji javni razpravi. V Mozirju upajo, da jih bo svoje pripombe prispevalo več kot lani, saj je javna razprava pravzaprav ponovitev lanske in neuspešne.

Posebej vroča je bila razprava o idejnem projektu dograditve Rekreacijsko-turističnega centra Golte. Pri tem se vsi skupaj srečujejo s svojestransnim nasprotjem. Vsi so si namreč enotni, da je center nedograjen in takšen, kot je, ne more preživeti, obenem pa je za novogradnjo bolj malo razumevanja. Tudi ob dejstvu, da je predvidena dograditev zmanjšana na najmanjšo možno mero in upošteva najstrožja naravovarstvena in druga merila. Največ pomislekov je glede umetnega zasneževanja in akumulacije, povezane s tem, pa glede prizidka k sedanjemu hotelu in podobno. Ta gordijski vozle bo nekdo moral presekati. Razprava o plinifikaciji v spodnjem delu občine Mozirje je zaradi pomanjkanja časa odpadla.

Predlog lokacij za novo avtobusno postajo v Mozirju, ki bo kmalu dokončno izdelan in dan v javno razpravo.

Pred koncem zime na dvatisočaka

Zadnjo zimsko soboto v marcu se je okoli 250 ljubiteljev gora zbralo na Raduhi. Prišli so domačini iz Luč in okolice, Solčave, Ljubnega, Rečice ob Savinji, Prebolda, Dobroteše vasi, Zabukovice, Šoštanja, Velenja, Raven na Koroškem, Radelj, pa tudi iz Zagreba, Ljubljane, Litije, Šentvid pri Stični, Kopra in Lendave. Udeleženci so se najprej ustavili pred spomenikom slovenskemu skladatelju Blažu Arničju pri osnovni šoli v Lučah, zatem pa krenili po poti proti Loki. Da je zimski pohod varno potekal, gre zahvala odbornikom PD Luče, pa tudi šestim članom alpinističnega odseka Luče, ki so v dveh poiskih zgazili pot na vrh, kjer je bilo še nad meter snega.

Pokrovitelj, Gorenje Servis in Gorenje MGA, sta pravočasno poskrbela za zado-

stno število plakatov, izkaznic in za spominski žig. Plakat in izkaznico je oblikoval Jože Horvat-Jaki, g. Margaret Davis iz Ljubljane pa je predstavnikom PD Luče izročila denarni prispevek za osnovno šolo v Lučah. Tudi g. dekan, zdravnik, predstavniki turističnega društva, trgovci, gostilničarji, pek, gasilci, domačina pa poti proti Loki so s svojim ravnanjem pokazali, da živijo in čutijo s krajem. Luče so bile in še bodo eden najbolj mikavnih turističnih krajev v Sloveniji!

Zato vabilo vsem tistim ljubiteljem narave in gora, ki ste letos ob prvi izvedbi pohoda iz najrazličnejših razlogov ostali doma: drugi Arničjev zimski pohod iz Luč na Raduho bo v soboto, 21. marca 1992. Sicer pa 50 tednov hitro mine.

Miroslav Žolnir

Cvetna nedelja, Velika noč, 27. april, 1. maj... Prazniki, ki jih sprejemamo tako ali drugače. Ob tem se vendarle moramo zavedati, da je največja vrednota biti človek človeku, prijatelj prijatelju, sosed sosedu, biti dober. Ljudje smo.

S prejšnjega zasedanja zborov

»Zaradi vas ne bomo rušili davčnega sistema«

Poslanci zborov skupščine občine Mozirje so na skupni seji med drugim obravnavali osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1991. Na osnutek ni bilo bistvenih pripomb, zanimivi (in žalostni) pa so bili odgovori na vprašanja predstavnika Gorenja-MGA. Vprašal je namreč, kaj je z oprostitvijo plačila dajatev za najbolj prizadeta podjetja (MGA, GLIN, Elko) in kaj je z oprostitvijo carine za uničeno opremo in rezervne dele, ob poplavi seveda. Predsednik IS Alfred Božič je pojasnil vse številne poti, prošnje, vloge in še kaj, odgovori pa so vse prej kot spodbudni. Pisnega odgovora še ni ne za eno ne za drugo, čeprav so ukrepali takoj po poplavi in čeprav je bilo veliko obljubljenega. Stvar pa je taka, da so jim na republiških financah povedali, da ni nobene možnosti, ker zaradi tega pač ne mislijo spreminjati davčnega sistema; naj še vztrajajo, so še dodali. S carinami je pa tako, da zvezni izvršni svet še ni dal so-

glasja, da je bila to res naravna katastrofa. Delegacija vseh republik si je sicer ogledala dolino in vso dokumentacijo. Za slednjo so člani ugotovili, da je najboljša v Sloveniji, da pa manjkajo popolni sanacijski načrti (z vsakim kubičnim metrom gramoza!). Glede na trenutne razmere se verjetno lahko na zvezno pomoč v mozirski občini poživljajo, morda pa se ponuja možnost z uveljavitvijo slovenskih carinskih predpisov.

V nadaljevanju seje so poslanci sprejeli odlok o organiziranju javnega podjetja, zatem pa še odlok o zagotavljanju sredstev za zdravstveno varstvo v letu 1991. Za izvajanje programa na ravni občine so sprejeli enako stopnjo kot lani, to je 0,49 odstotka od bruto osebnega dohodka. Za konec so potrdili poročila o delovanju inšpekcijskih služb, s pripombami seveda, sprejeli pa tudi polletni program dela občinske skupščine.

J. P.

Rekli so:

TONI BREZNIK iz Luč: »Po vsem, kar se dogaja v zvezi z gradnjo ceste Ljubno — Luče, ki seveda ni več cesta, smo v Lučah jezni, razočarani, že kar panični. Prav so imeli pesemisti, ki so že na začetku trdili, da iz vsega skupaj ne bo nič. Upam, da so vseeno bili preveliki pesemisti. V Lučah se sprašujemo, če bo potrebna gladovna stavka, v šali seveda, dokaj resna pa so razmišljanja, da bi cesto enostavno blokirali. Tako resnično ne gre več. Naj pridejo gospodje, naj se vidijo in poslušajo svoja zagotovila in svoje obljube, ki jih požirajo kot za stavo.«

LEOPOLD SUPIN iz Luč: »Ostanke ceste sedaj samo plužijo, seveda nastajajo kupi ledu, s tem luknje in jame; se teh ne da malo zravnati ali zasuti, se ne da vsaj zavarovati najbolj nevarnih mest na cesti, ki kar vabijo nesrečo, čeprav jo ponuja vseh deset kilometrov. Le upanje ostane, da je ne bo.«

JOŽE POZNIČ iz : »Ali nam res pošiljajo nalašč tako futuristične projekte (obvoznica Ljubno), za katere vedo, da jih ne bodo zmožni financirati. »Dest« projektov že imamo za Ljubno—Luče, zdaj naj bi projektanti služili še enkrat.«

FRANC MIKLAVC iz Bočene: »Smo občinski parlament ali debatni klub? Razpravljali in odločali naj bi o vsem, ko pa pridemo do najpomembnejših zadev, davkov, inšpekcijskih služb, zdravstva, šolstva, proračuna..., je vse odvisno od stare, nove in bodoče zakonodaje, vse je v rokah republike, mi ne odločamo o ničemer. Bo res siromaštvo temelj naše poti naprej?«

FRANC BASTL iz Gornjega Grada: »Zakaj le poslušamo republiške zapovedi in neumnosti, povejmo jim še mi kaj?!« bomo samo protestirali ali bomo končno še kaj zahtevali?!«

Tisoč petsto metrov višinske razlike je bilo pravo merilo vzdržljivosti in dobre planinske volje.

Izraziti problemi invalidov sluha in govora

Gluhota je po klasifikaciji UNESCO druga najtežja invalidnost. Na prvi pogled nenavadna opredelitev postane bolj logična, če ji dodamo pojasnilo, da biti gluhi (pogosto tudi praktično nem) pomeni doživljenjsko izolacijo iz sliščee družbe. Slušno prizadeti, ki ne obvlada glasovno-govorne komunikacije, je izločen iz socialnega okolja, izgubi stik s sočlovekom, za človeka edinim referenčnim bitjem. Zato tudi govorimo pri slušno prizadetih o trajni oviranosti v govorno-socialni komunikaciji. Zaradi težkih posledic invalidnosti sluha in govora so organizacije slušno prizadetih med najstarejšimi invalidskimi organizacijami tako pri nas kot po svetu.

Najpogostejše ovire, na katere naleti invalid sluha in govora v življenju, so:

Ovira v komuniciranju

Vsi, ki se srečujemo z gluhi, si moramo prizadevati, da bomo to oviro čim bolj ublažili ali pa jo celo popolnoma odpravili. To bomo dosegli, če bomo upoštevali naslednje:

— Čim širšo javnost moramo obveščati o tem, kakšnih načinov komuniciranja se poslužujemo ob stiku s slušno prizadeto osebo (pisno, gestikulacija...)

— Slušno priz. osebi, ki ne obvlada govora, moramo zagotoviti tolmača povsod, kjer je potrebno.

— Vse večje javne prireditve bi morale biti organizirane tako, da bi jih lahko spremljali tudi slušno prizadeti (besedilo na monitorju, grafoskopu, prisotnost tolmača, natisnjena besedila).

— PTT bi morala usposobiti telefonsko omrežje za priključitev posebnih telefonov za gluhe, ki so danes v svetu že močno razširjeni. Brez takšnega telefona ne bi smela biti nobena postaja milice, reševalna postaja, gasilci.

— Vsi pripomočki, ki slušno prizadetemu pomagajo pri premagovanju težav, ki izhajajo iz njegove invalidnosti, bi morali biti brezplačni.

Pomanjkljivo informiranje

Edini vir informacij je časopis, ki pa nikakor ne zadošča. Prizadevati si moramo, da bo na TV čim več izobraževalnih in informativnih oddaj podnaslovljenih, saj je le na ta način gluhemu razumljiva vsebina oddaje.

Slušno prizadetim bi morali omogočiti čim ugodnejši nakup

in uvoz vseh tehničnih pripomočkov, ki jim pomagajo priti do različnih informacij (TV aparat s teletekstom, videorekorder, računalnik, videokasete z izobraževalno vsebino...)

Seveda pa moramo slušno prizadetim najprej dati možnost izobraževanja na njim dostopen način, da bodo vsa različna pomagala znali tudi uporabljati.

Mednarodno leto komunikacije 1983 se počasi pozablja, postopki in pripomočki komuniciranja in informiranja pa z velikimi koraki napredujejo. V širši — slišči sredini seveda! Slušno prizadeti dobijo, na žalost, od tega samo drobtinice. Pri nas so še vedno v času pred Bellom, pred izumom telefona...

Pomen društva slušno prizadetih

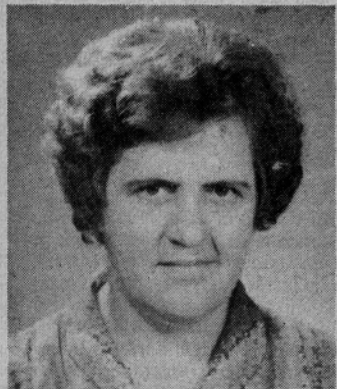
Društvo kot socialno-humanitarna organizacija je pomemben dejavnik emancipacije slušno prizadetih oseb.

Društvo je tisto okolje, ki je občutljivo za dejanske potrebe in interese slušno prizadetih ljudi. Ti ljudje se morajo povezovati med seboj, da lahko zastopajo svoja stališča, interese, vendar ne ločeno od ostalih ljudi. Društvo ne predstavlja le pomembnega področja in angaziranja slušno prizadetih, predstavlja tudi pomembno povezovanje med specifičnimi potrebami in interesi slušno prizadetih in splošnimi družbenimi interesi. Ima pomembno vlogo tudi v procesu rehabilitacije invalidov sluha in govora. To je mesto, ki je dostopno gluhi osebi vedno, ob vsaki stiski in vsakem veselju. Je mesto, kjer se lahko na neformalen način srečujejo in si med seboj pomagajo prizadeti, je pa tudi mesto, kjer lahko tajnik, ko zazna stisko oziroma problem slušno prizadetega, naveže stik s strokovnjakom v strokovni ustanovi in tako poskrbi za neposredno ali posredno pomoč prizadetemu.

V društvu moramo slušno prizadetega kljub njegovi prizadetosti naučiti, da bo znal živeti ustvarjalno, človeka vredno življenje, to pa poleg dela vključuje tudi kvalitetno preživljanje prostega časa, druženje s sebi enakimi kot drugimi ljudmi, dostop do informacij, kontinuirano izobraževanje, možnosti napredovanja pri delu kot v družbi in še kaj. In še to: društvo je odprto invalidni osebi vse življenje.

DARINKA MEH

Razgovor v nazarski trgovini Savinje

Nekaj let nazaj je bila trgovina podjetja Savinja v Nazarjah predmet številnih kritik in pripomb. Tedaj je dejansko zaviral njeno širjenje lastninski odnos, namreč poslopije je pripadalo podjetju Merx iz Celja. Takoj, ko so stavbo prevzeli v Savinji, so se odločili za gradbene posege z namenom povečati prostor in s tem razširiti ponudbo. Tako nekako je pripovedovala poslovodkinja Fanika Foštnar, ki meni, da je sedanji obseg blaga ustrezen krajevnim potrebam, si pa seveda želi mnenj potrošnikov, ker je pač vsak predlog dobrodošel in napotek za izboljšanje ponudbe.

Fanika Foštnar je že dolgo let trgovka, v Savinji se je izučila in

delala tu že 26 let. V Nazarje je prišla pred dvajsetimi leti, poslovođa pa je kakih enajst let. Tako pozna razmere v kraju dobro in vesela je, če so kupci zadovoljni. Pripoveduje, kako kupna moč upada, to se pozna celo v trgovini z živili. Takšne okoliščine pa silijo delavce trgovine še k večji pozornosti do kupcev. Tudi tekma s privatnimi trgovinami je zdrava, meni Foštnarjeva, kupci imajo tako več možnosti izbirati in presojati sposobnost trgovcev. Sedaj je na voljo dosti različnega blaga, je pa denarja manj, zato je treba zaloge skrbno uravnovešati s potrošnjo, namreč, treba se je hitro prilagajati v pogledu vrste blaga, ki ga nudijo. Seveda se da še veliko narediti, kar se tiče same pestrosti izbire, le spremljati je treba želje potrošnikov, njihove pripombe pa ocenjevati kot dobronamerne in takšno sodelovanje lahko pomeni le dobro za obe strani, tako za kupce kot za trgovce.

In končno, meni Foštnarjeva, živimo v času, ki je kar za pretežni del ljudi težak, pa si vendarle lahko marsikaj pomagamo, če smo drug do drugega človeški, bodimo to.

A. V.

Kakovost mleka nenehno pada!

Če smo smeli nekoč s ponosom trditi, da je mleko iz naše doline visoke kakovosti, kažejo sedanje ugotovitve, da temu že dolgo ni več tako. Razumljivo je, da v času, ko je na trgu dovolj nekega pridelka, postane nadzor kakovosti ostrejši, pač v skladu z obstoječimi učenjimi. Nečisto in potvorjeno mleko ne najde več kupca in v zaostrenem tržnem boju bo glede tega čedalje resnejše! Vsakomur je znano, da se naše mlekarne borijo za prostor na evropskem trgu, tam pa veljajo strogi predpisi in teh ni mogoče obiti.

Zgornjesavinjska zadruga že redno ugotavlja pojave, ki kažejo, da so v mleku razne primese, teh seveda ne bi smelo biti, da je čistoča zelo pomankljiva in zato prihaja do težav pri prevzemu mleka v mlekarne. Zadruga je preko svoje strokovne službe sproti opozarjala na red pri oddaji mleka, žal pa se stanje še slabša, zato je morala po-

nuditi pridelovalcem mleka nove pogodbe, ki so seveda vsebinsko take, da bi zagotavljale čistočo, pristnost in brezhibnost mleka. Gre za pravilno krmiljenje krav, za pripuščanje le k licenciranemu plemenjaku, upoštevanje določil Pravilnika o kakovosti mleka in mlečnih izdelkov in končno gre za skrb glede mikrobiološke neoporečnosti živali. Krave, ki niso z raze oziroma njihovo mleko, ne sme v zbiralnice, skratka gre za temeljno čistočo tudi v hlevih samih.

Nič posebnega, bi dejal, saj je vse to povsem razumljivo, če ne do p. deluje mleko z občutkom odgovornosti, končno pa, vsaka potvorba se lahko takoj ugotovi in seveda potem sledijo ukrepi, ki niso za nikogar prijetni, so pa nujni, če hočemo spet povrniti dolini sloves pridelovalcev dobrega in zdravega mleka.

A. V.

Druga plat medalje

Petinsitrideset let je veljala in bila zveličavna v Jugoslaviji seveda, Slovenija ni bila nikakršna izjema, ena in edina resnica, ki naj bi ostala zapisana kot taka za vselej. Resnica po meri monolitne partije, ki se je dokopala do oblasti v najbolj tragičnih trenutkih naše polpretekle zgodovine. Bog ne daj, da bi kdo poskušal obelodaniti tudi drugo, za vladajočo garnituro verjetno sila neprijetno plat medalje, največkrat poškropljeno s krvjo lastnega naroda. Vsaka vojna in tudi naša ni bila nikakršna izjema, pa naj jo imenujemo državljanska ali narodnoosvobodilna, je bila polna krutosti, nepotrebnega ubijanja in vsega, kar zraven sodi, za kar imata skoraj brez izjeme zasluge obe nasprotni strani. Po vojni si je seveda vso pravico do resnice prilastila v vojni zmagovita stran. Da ta dostikrat ni avtentična praviim dogodkom, je seveda znano vseskozi, dejstvo pa je, da se o tem ni smelo niti razmišljati, kaj šele govoriti. Žal so še danes med nami ljudje, ki tega ne dojemajo oziroma niso sposobni priznati. Kogar pot zanese skozi Gornji Grad, bo morda opazil na pročelju Stekla tablo, dovolj pregledno sicer, s katere je moč razbrati, da je v hudih bojih 30. in 31. 7. ter 1. 8. 1944 Zidanškova brigada zbojevala eno svojih največjih zmag in po treh dneh hudih bojev zavzela močno utrjeno policijsko postojanko v graščini ter osvobodila Gornji Grad. Takšna naj bi bila torej zgodovinska resnica. Domačini pa imajo te

tragične dogodke za poznejši razvoj Gornjega Grada za čudo v spominu nekoliko drugače.

Po njihovem ni bila graščina nikakršna utrjena postojanka, v njej pa naj bi bilo približno deset do petnajst nemških policistov, katerim je bilo ukazano naj predvsem očuvajo umetnine, katere so se nahajale v prostorih graščine.

Marsikomu je še danes v spominu arhitektonska dovršenost kapele in škofijske dvorane. Še posebej naj bi bili pozorni na lončene peči v škofovskih prostorih. Do tistih usodnih dni je življenje teklo bolj ali manj ustaljeno brez hujših pretresov oziroma terorja nad prebivalci s strani policije. Kot že rečeno, so se v omenjenih dneh v okolici Gornjega Grada res pojavili partizani, ki so z občasnim streljanjem proti graščini opozarjali nase. Od nekd so privlekli tudi star minometalec, s katerim so obstreljevali »utrjeno postojanko«. Seveda so z ognjem odgovarjali tudi policisti. Vse skupaj naj bi izgledalo bolj igranje kot resna borba. Da jim brez zvijače ne bo uspelo priti v graščino, je kaj kmalu postalo jasno tudi vodstvu oz. komandantu partizanske čete (?), zato je poslal svojega človeka z belo zastavo na pogajanja s policisti. Kaj so se pogajalci pogovarjali, ni znano, dejstvo pa je, da je bil rezultat teh pogovorov vdaja policijske posadke in seveda vse takratne oblasti z županom na čelu. Pijani Pirove zmage so se hoteli »osvoboditelji« ta-

Od Solčave do Letuša v teh dneh potekajo akcije širjenja telefonskega omrežja. Zapletov že dolga leta ne manjka in jim tudi ni videti konca, vsa volja pa ob tem ljudem vendarle še ni pošla. Eden od primerov iz Sp. Rečice.

Prva obletnica, materinski dan...

V drugi polovici marca je moziški občinski odbor slovenskih krščanskih demokratov obeležil prvo obletnico ustanovitve in delovanja, obenem pa počastil tudi materinski dan. Za to priložnost so pripravili okroglo mizo, na kateri je predavatelj na teološki fakulteti v Mariboru in Ljubljani dr. Vinko Potočnik uvodoma spregovoril o »družini v znamenju časa«, s tem pa osvetlil družino z vseh zornih kotov. Po uvodnem delu se je razvila zanimiva razprava s povsem življenjskimi pogoji, žal pa je bilo v dvorani na Ljubnem premalo udeležencev prav z Ljubnega. Materinski dan in prvo obletnico so obeležili tudi krščanski demokrati v Mozirju, ki so na podobno okroglo mizo in na podobno temo, se pravi družino, povabili ljubljanskega zdravnika Toneta Kunstlja, ki je udeležencem spregovoril o družini in materi z vidika skušinskih razprav in predvidene zakonodaje, torej bolj s praktičnega in političnega področja, tudi glede ugodnosti v

zvezi s tretjim otrokom v družini.

Slovenski krščanski demokrati imajo v občini Mozirje trenutno 165 članov, ki so organizirani v štirih krajevnih odborih, ustanovili so tudi mlade krščanske demokrate, vsi skupaj pa so bili v letu dni zelo delavni. Redno so se srečevali, se udeleževali republiških in regijskih srečanj in v svojih slovesnostih, njihovi člani so se in se še bodo udeleževali strankine politične šole za vse, ki doslej niso bili politično aktivni, radi bi pridobili še več novih članov, zagotovili so si prostore v Mozirju, ki jih bodo še razširili, za člane stranke so izdali desletji tri informatore, na vseh omenjenih aktivnostih pa temeljijo tudi njihovi bodoči načrti, ki jih razumljivo želijo še obogatiti. Povejmo še, da bodo ta petek, se pravi 12. aprila, člani slovenskih krščanskih demokratov iz velenjske občine na Ljubnem pripravili očiščevalno akcijo, pomagali pa jim bodo seveda tudi domačini.

(jp)

»Turistična slovenščina«

Da turizem v moziški občini šepa in nazaduje, je splošno znano. Tudi zato, ker razpravljajo o njegovi nadaljnji poti na približno takle način: »poudarek je treba dati ljudskemu faktorju in realizirati globalno definicijo turističnega programa in produkta«, ali pa malo bolj konkretno: »karkoli si zamislimo, je nekeje v zraku«, dodajmo še bolj konkretno: predvsem v zraku.

imenovanih kajha. Zupana, ki je bil po rodu Čeh, sicer pa dober človek, kot zatrjujejo domačini, Lukana, vodio Wehrmanschafta, in njegovo še ne polnoletno hčerko ter državnega uradnika Ota Rupa pa so po kratkem sojenju, na katerem niso niti enemu dokazali, da je izdal partizane, na brutalen način ustrelili.

Njihove kosti počivajo v gozdčku nad Novo Štifo. Kot rečeno, ta zapis temelji na pričevanju domačinov in nikogar ne zavezuje, navsezadnje so si tudi partizani predvsem s pričami uveljavljali svoje pravice in dobro plačane privilegije. Dokončno resnico naj obelodani komisija, postavljena s strani občinske skupščine in katera ima nalogo, da raziše dogodke med vojno in neposredno po njej.

Dejstvo je, da je bila Gornjemu Gradu s tem prizadejana krivica, katere razsežnosti se komaj moremo zavesti. Slovenija pa je izgubila enega najlepših kulturno-zgodovinskih spomenikov, in to v imenu napredka, blaginje, v imenu do kraja hinavske in krute ideologije. Imena akterjev teh dogodkov so seveda znana. Mnogi med njimi že počivajo na njivi pravice, kamor jih je popeljala posledica biološkega ritma. Ni jih malo med njimi, ki so si sodili sami. Zakaj, nam je moč le ugibati. Vsekakor pa je vest človeka najbolj pravičen in obenem najbolj krut sodnik. Njeni sodbi ne uide nihče!

EDI MAVRIČ

Posameznik lahko dosti uniči

V moziški občini je poplava marsikaj odnesla, še več pa prinesla — prepiri, očitki, ceste, vprašanja o prihodnosti celotne Zgornje Savinjske doline...

O nekaterih nejaboli žgočih temah smo se pogovarjali s predsednikom izvršnega sveta Alfredom Božičem.

Obvoznica in most na Ljubnem?

»Za most na približno stari lokaciji so sredstva že zagotovljena. Ob vseh teh vprašanjih se mi zdi pomembno, da se zavedamo trenutka, v katerem smo. Danes rešujemo državo Slovenijo, vedeti moramo, kaj je pri tem reševanju najbolj pomembno. Poleg poplave obstajajo tudi druge težave, ponekod še hujše, in s tem dejstvom se moramo preprosto sprijazniti. Nikakor nisem vrgel puške v koruzo, toda takšna je realnost. V tem času bi najbolj potrebovali zagotovilo vlade, da ne bodo pozabili na poplavljeni območja, ko se bo položaj v Sloveniji izboljšal.«

Možnosti rešitve težav?

»Nekje bi bilo potrebno dobiti sredstva, ki bi bila namenjena izključno za obnovo Zgornje Savinjske doline. Najbolje bi bilo, takšen je tudi naš predlog, da bi letos in naslednje leto delali po dve soboti, sredstva pa bi bila namenjena za moziško občino in njeno obnovo. Vem, da na republiki razpravljajo o našem predlogu, vendar odgovora še nismo dobili. V tem času bi lahko izdelali ustrezne sanacijske načrte in vse potrebne programe, izvedli razpise in izbrali najboljše ponudnike. To bi bilo po našem mnenju najbolj smotno, tako bi tudi na najbolj način uporabili sredstva. Na občini smo že ustanovili posebno skupino, ki se bo ukvarjala izključno z odpravljanjem posledic poplave v Zgornji Savinjski dolini. Skupino sestavljajo strokovnjaki s posameznih področij, ki bodo delali v povezavi z ustreznimi republiškimi institucijami.«

Očitki o premalo odločnem IS?

»Ni problem vsak dan telefonirati, dosežeš pa le večje stroške za telefon. Vendar so povsod določene težave. Tako bo na primer cesta Ljubno—Luče na novi lokaciji, marsikje bo višje, kot je danes. Potrebne so temeljite priprave, ki jih je mogoče izvesti v dveh dneh ali v dveh mesecih, to lahko traja več let. Dejansko delajo, kar je trenutno potrebno, vendar bodo cestni načrti po vsej verjetnosti gotovi šele junija. Treba bo rešiti vprašanje lastnine, zemlje... Nič ni preprosto, računam vsaj še na tri leta. Posameznik lahko postavlja hude ovire, dosti lahko uniči ali prepreči. Ni res, da se ničesar ne dela, moramo pa biti strpni in upoštevati zakonodajo.«

Pomoč poplavljenim?

»Ti podatki niso nikakršna skrivnost. Na občinski žiro račun je s strani republike prišlo 220 milijonov dinarjev, posamezniki in drugi pa so darovali še 6,5 milijona dinarjev. Od teh sredstev je 37 odstotkov prejela industrija, 12 odstotkov kmetijstvo, 7,5 odstotka drobno gospodarstvo. Za stanovanjsko gospodarstvo smo namenili 5 odstotkov, 4 za komunalno in za plazove v gozdovih. Za obnovo občinskih cest in mostov smo namenili 28 odstotkov, za druge drobne stvari pa ostanek, to je 2,5 odstotka prejete pomoči. Pričakujemo še nekaj pomoči,

sredstva pa bomo namenili za sanacijo cest in mostov.«

Problemi gozdnih cest?

»V proračunu ni denarja za obnovo in vzdrževanje gozdnih cest. Vsak zasebnik bo moral poskrbeti za ceste v svojem gozdu, če pa bo gozdove pobrala republika, bo po vsej verjetnosti prispevala tudi za gozdne ceste. Sedaj se vidijo določene prednosti nazarskega Gozdnega gospodarstva, saj so zgradili vse te kilometre gozdnih cest in jih tudi obnavljali. Ne oporekam, da so gozdarji včasih sekali preko mere, vendar so spoštovali zakone in potrebe. To pa jim je nekdo določil.«

Nelikvidnost podjetij?

»Dogovorili smo se, da morajo tri najbolj poplavljeni podjetja, MGA, Elkoj in Glin, do sredine maja poravnati vse zaostale prispevke. Za vsa podjetja v občini bo privatizacija podjetij prinesla velike spremembe, za manjša se že sedaj pojavljajo interesi. Podjetja bodo našla svoje lastnike, ki se bodo s firmo identificirali, kar bo gotovo vplivalo tudi na poslovanje in likvidnost podjetij.«

Turistična delniška družba?

»Na izvršnem svetu smo predlagali ustanovitev te družbe, seveda pa mora predlog potrditi še skupščina. V podjetju Turist pripravljajo program dela te delniške družbe, in če bo program sprejemljiv, bo tudi izvršni svet odkupil določeno število delnic. Delniška družba bo normalen gospodarski subjekt, v izvajalsko funkcijo se IS ne bo mešal. Končna organizacija in oblika te delniške družbe še nista točno določeni. Najbrž se bodo vključevale firme, ki imajo na področju turizma svoje interese.«

Poslovanje Elkoja?

»Za Elkoj ne bi trdil, da sem nanj čustveno navezan, vendar so me ljudje, ki sem jim bil nekoč direktor, prosili, naj jim pomagam. Dolgo sem se upiral, nato pa sem se odločil, da bom poskušal pomagati, kolikor je v moji moči. Bivše vodstvo smo nešteto opozarjali, da je politika v podjetju zgrešena. Več vzrokov je za slabo poslovanje, tako zunanjih kot notranjih. Med zunanje sodijo tečaj, obresti, davčne obremenitve, neustrezna delovna zakonodaja. Poleg tega pa se je pojavila tudi kopica notranjih slabosti. Če bi jih staro vodstvo razrešilo, bi bilo manj težav. Žal pa vodstvo ni ničesar ukrenilo. Dejstvo je nezaupnica direktorju Kramerju, treba pa je povedati, da so ob poplavi v podjetju delali hude napake. Ni bilo popisa zaloga, inventure, ogromno je bilo primanjkljaja blaga, česar niso razčistili. Poleg tega je bila tudi neustrezna politika, še naprej so sodelovali s kooperanti, ki so ustvarjali le izgube. V Elkoju so ustvarjali velike zaloge, saj prodaje ni bilo, potem pa so blago prodajali po sezonsko znižanih cenah. Vse to je nekaj vzrokov, ki so v lanskem letu pripeljali do izgube 43 milijonov dinarjev. Ob vsem tem ne moreš biti ravnodušen, še posebej, ker določene stvari kažejo tudi na kriminalna dejanja. Osebo se ne vidim v Elkoju in se vsaj zaenkrat zagotovo ne bom vrnil.«

Delo izvršnika?

»Če bi bil referendum, bi večina ljudi glasovala zame, to pa mi je osebno največja uteha in zadoščenje. Nimam slabe vesti, rezultati pa bodo pokazali svoje, tudi v Elkoju.«

URŠKA KOLENC

Bo končno storjenega vsaj pol koraka?

Pred nedavnim je izvršni svet skupščine občine Mozirje sklical okroglo mizo, ki so jo namenili strategiji razvojnega programa turizma v Gornji Savinjski dolini. Osnova za razpravo je bila študija o razvoju turizma v občini Mozirje iz leta 1987. V nazarskem delavskem domu se je zbralo presegnetljivo veliko število vseh, ki so s turizmom v dolini kakorkoli povezani. Prišli so pravzaprav vsi, razen ministrov Inga Paša in Mihe Jazbinška, ki sta se (znova) opravičila, morda tokrat celo upravičeno.

Okrogla miza gotovo ni bila prva, ki so jo sklicali za to, že kar boleče področje nadaljnjega razvoja doline. Upajmo, da tudi ne zadnja, saj je vendarle navrgla nekaj za vnovični začetek skrbi za razvoj turizma otipljivih sklepov. Prejšnje občinske vlade z vsemi ostalimi niso bile uspešne, ob vsem pisanju in govorjenju o pomenu in možnostih turizma se stanje iz leta v leto slabša. Tudi tokrat je bila skoraj štiriurna razprava dovolj konkretna, vendar znova (kar je razumljivo) ni bilo slišati kaj bistveno novega, ali takšnega, o čemer vsa leta nazaj in tudi še pred kratkim ne bi govorili in pisali, znova pa je bilo največ časa namenjenega Logarski dolini.

Vsega ne bi še enkrat ponavljali, nekaj sklepov pa vendarle. Omenjena študija je lahko samo osnova za nadaljnje napore, saj je po eni plati zastarela, po drugi pa delno nesprejemljiva, saj predvi-

deva tudi precej novogradenj na tem kočljivem področju. Skupen dogovor je torej bil, da v Logarski dolini novih objektov ne bodo gradili, oživiti in usposobiti je treba obstoječe objekte in dolino ohraniti, kakršna je. S tega stališča so jo že »zaprli«, ko bodo to uresničili, pa jo bodo za javni promet zares zaprli. Takšno je bilo mnenje večine razpravljalcev, ki so izvršni svet in skupščino občine Mozirje zadolžili, da do maja pripravita in sprejmeta osnove možnega razvoja turizma in jih »zacementirata«, kot je bilo rečeno v razpravi, da bo končno vsem jasno, kakšen turizem je in kakšen ne. Obenem so spregovorili tudi o konkretnih ukrepih, ki jih je možno uresničiti takoj, se pravi še pred letošnjo sezono in med njo, pri čemer so bili najbolj otipljivi predlogi firme Epsi, ki je v zadnjem obdobju na tem kočljivem področju tudi največ naredila.

S tem, kaj je kdo naredil, bolje rečeno ni, je treba tudi skleniti prispevek. Nekdo je namreč dejal, da je bila »najboljša« poteza občine to, da v Logarski dolini ni nič naredila. Naj si vsak misli, kar hoče, zelo dobronamerno pa sedanjí občinski vladí želimo, da tako »dobrih« potez ne bo vlekla v nedogled. Nekaj je vendarle treba narediti in upajmo, da bomo konec maja končno vedeli, kaj sploh in zares hočemo z Logarsko dolino in s turizmom v vsej Gornji Savinjski dolini.

(jp)

Turizem se predstavlja

V Ljubljani so se v okviru prireditve Alpe Jadran predstavili tudi naši kraji s turistično ponudbo. Zadruga zveza Slovenije ima svojo agencijo Vas, ki si prizadeva za uveljavitev turističnih kmetij. Na gospodarskem razstavišču v Ljubljani so imeli svoje mesto, kjer so ponudili vsakemu od kmečkih turističnih območij tako imenovan dan predstavitve. Tako je tudi Zgornjesavinjska kmetijska zadruga dokaj nazorno predstavila naše turistične kmetije. Tri kmečke gospodinjice, ki se ukvarjajo s turizmom, to so Anica Grmelj-Zavratnik, Rozika in Matija, mlajši Petrin (slednji je predstavil turistični kamp), in Betka Žager so postregle obiskovalce z našimi domačimi jedmi. Zanimanje je bilo res veliko in prijaznost je naredila svoje, vse skupaj pa je bilo popestrjeno z vižami, ki jih je na citre igral Franc Roban. Nemalo pozornosti pa so zbudile ljubenske »potice«, ki so bile razstavljene, pred obiskovalci pa jih je delal Jože Brglez-Kogovnik. Vse skupaj so popestrili še s predvajanjem raznih videokaset s pri-

zori iz naše doline. Skratka, dostojna predstavitev, h kateri je seveda veliko pripomogla pobudnica in pospeševalka kmečkega turizma Marija Bezovšek, ki je sicer že v pokoju, pa je za to priliko rada pomagala. Razna pojasnila je dajal še inž. Lojze Plaznik, ki spada med ljudi z velikimi zaslugami za razvoj turističnih kmetij pri nas.

Popoldne istega dne so vse skupaj predstavili še v paviljonu PS Mercator, tudi tam so želi veliko pozornosti in odobravanja.

Agencija Vas je izdala izredno lep katalog slovenskih turističnih kmetij, ki je ne le grafično popoln, je tudi primer sodobnega predstavljanja turistične ponudbe. Katalog je natisnjen poleg slovenskega še v nemškem, srbohrvaškem in angleškem jeziku.

Naj ob tej priliki poudarimo, da so na tem sejmu predstavili našo turistično ponudbo tudi iz podjetja EPSI, ki ima svoj sedež v Nazarjah. To torej pomeni, da je naša dolina bila enkrat le ustrezno zastopana.

A. VIDEČNIK

NOVA GENERACIJA ZA LEPŠE PRIHODNJE DNI — Škoda, so dejali veseli in obenem srečni predstavniki RTC Golte v ponedeljek popoldne, ko so krstili dva nova teptalca za sneg znane firme Leitner, ki sodita v najnovejšo generacijo takšnih strojev in jih je trenutno v Sloveniji še zelo malo. Škoda seveda zato, ker so ju dobili s precejšnjo zakasnitvijo, zimske sezone s smuko je bilo namreč skoraj konec, veseli in srečni pa so bili zaradi dejstva, da bodo prihodnje zime zadovoljili vse potrebe smučarjev in občasnih negodovanj zaradi urejenosti prog zagotovo ne bo več. Botra sta bila Alfred Božič, predsednik izvršnega sveta SO Mozirje in Zare Francškin, podpredsednik KPO sozda Merx, med gosti, ki so nova stroja tudi lastnoročno popeljali po strminah, pa sta bila tudi direktor velenjskega premogovnika Franc Avberšek in pomočnik direktorja LB Celje Jože Veber.

Ljudski godci in pevci na radiu

V času, ko nas pestijo najrazličnejše težave, se ljudje radi oprijemajo starih navad in obudijo kulturna izročila svojih prednikov. Opaziti je izredno zanimanje za razne običaje, ki so že davno pozabljeni, ne le da jih ljudje spet obnavljajo ob raznih turističnih prireditvah, vse bolj se spet pojavljajo kot delček življenja na vasi. To je hvaljevredno dejstvo, ki daje upanje, da bomo vendarle do naše bogate ljudske zakladnice kulture bolj pozorni.

Radio Slovenija si že dolga leta prizadeva na glasbenem področju ohraniti razne stare naprave in govorna narečja. Seveda spadajo sem tudi stara glasbila. Urednica za ljudsko glasbo pri Radio Sloveniji je muzikologinja Jasna Vidakovič. Velikokrat je že snemala razne glasbene izvajalce v naši dolini. Tokrat smo se z njo srečali na Ljubnem, kjer je s svojo snemalno skupino posnela ljudske godce in pevce iz okolice Ljubnega. Prijazno nam je odgovarjala na naša vprašanja in povedala, da je dan pred tem snemala v Lučah tamkajšnje ljudske pevce. Zatrčila je, da le-ti v slovenskem merilu prednjačijo zaradi ohranjanja starinskega večglasja, ki se razpleta v nekaterih pesmih do šestglasja.

To je dejansko ljudsko izročilo, nekako iz roda v rod! K ohranjanju te kulturne znamenitosti gotovo veliko pripomore tudi pevovalja pevškega zbora v Lučah prof. Mitja Venišnik, saj gojijo to zvrst petja v zboru samem. Vidakovičeva meni, če bi podobno

skrb izražali še druge po Sloveniji, bi marsikaj ostalo živo. Ta bogata kulturna dediščina pa žal ni transkribirana. To nas gotovo še čaka! V Lučah je po besedah prof. Vidakovičeve razveseljivo, da se za tovrstno petje zanimajo tudi mladi, kar pomeni, da bo živelo naprej. Pri tem gre za fantovsko pesem, ki je nekoč donela po naših vaseh in spet jo je slišati.

Na Ljubnem je prof. Vidakovičeva posnela kakih 10 godcev in pevcev po predlogu Jelke Marovtove; ta si že vrsto let prizadeva za povezovanje ljudskih godcev na Ljubnem in v okolici. Domače turistično društvo je z razumevanjem podprlo dejavnost ljudskih godcev tudi v javnosti in vsako leto pripravijo javno prireditev, na kateri se predstavijo ljudski godci in pevci s starimi vižami in navadami. Med slednje sodijo godčevske šale, ki so nekoč razveseljevale domala vse svate na raznih ohceti in drugih družabnih srečanjih.

Posnetke naših godcev in pevcev bomo lahko poslušali na radijskih oddajah, ki so posvečene ljudski glasbi.

Ljubno bo s prireditvijo godcev in pevcev tudi turistično pridobilo, to je pokazala številna udeležba na lanskim prireditvi. K »poticam«, ki so ljubenska posebnost, bodo še veliko prispevali tudi godci in pevci. Pomembno je namreč odkrivati prvobitnost ljudskega izročila v vseh oblikah. To je stvar kulturne zavesti.

A. VIDEČNIK

(Veliki) Rogatec: še enkrat

Vsem ljudem ni nikoli in z ničemer mogoče ustreči. Kdor to poskuša, bo prav zagotovo prej ali slej razočaran. Razočaranje pa kaj lahko rodi malo-dušje, zaradi katerega človeka vse mine, kot pravimo.

Pri meni se to ni zgodilo, ne bi pa mogel reči, da me je kot markacista PD Gornji Grad članek razveselil. Menim, da je v njem stanje preveč dramatizirano. Razumem sicer pisca, ki je obupal nad potjo Luče — Zg. Speh — le kdo ne bi? — ni mi pa jasno, zakaj v isti koš tlačiti tudi pot Gornji Grad — Lamprečnik — Zg. Speh — Kal — Lepenatka, saj sem prebrčan, da še nikoli ni bila bolje urejena, kot je zadnja leta. Strijam pa se, da odsek Zg. Speh — vrh Rogatca lansko sezono ni bil urejen, kot bi moral biti, saj mi čas enostavno ni dopuščal, da bi šel od Zg. Špeha proti Rogatcu. Na tem koncu sem namreč urejal starodavno romarsko pot Ljubno — cerkev sv. Lenarta, na odseku Budna — Zg. Speh, ki jo uporabljajo predvsem lovci, lahko pa bi jo tudi planinci. Na odseku, ki sem ga uredil, je čudovita pot po razvodnici med Savinjo in Dretom. Izkoriščam priliko, da naprošam PD Ljubno, da odsek od Ljubnega do Budne markirajo oni, tam, kjer menijo, da je najbolj prav. Hvala.

Če se povrnem k poti Zg. Speh — vrh Rogatca, moram reči, da ob njej nikakor ni stalnih ovir, grmovja ali smrek. Se pa v sezoni rasti, na za lučaj dolgem odseku nekje na sredini poti, pojavi goste rastline, med katerimi je še najbolj moteče malinovje. Takrat bi bilo treba priti s spom in ga požeti. Žal pa včasih ni razpoložljivega časa ali pa ni ustreznega vremena.

Se o žigu, skrinjici in stebri s smerno tablo. Žig je privarjen na koncu vbetoniranega in navzdol ukrivljenega droga, kar ni izjema v naših planinah, je pa nujnost, kajti planinski žigi na verigah takoj izhlapijo. Dokler je skrinjica le zarjavela, še ni tako hudo. Huje bo, če bodo popustili spoji, kar se tudi dogaja, kajti nove ni mogoče kupiti. Že pred leti sem si prizadeval, da bi PZS našla izdelovalca zanje. Nekaj se menda dela na tem; naročene imamo tri... Če bi na stebri napisali: »Prosimo, pustite ga pri miru,« bi seveda dosegli ravno nasprotno. Kaj nam torej preostane drugega kot potrpeti s tistimi, ki nimajo kulture, kot tudi s tistimi, ki pričakujejo, da bo povsod vse kulturno urejeno.

Nekaj se mi je le zdelo potrebno napisati v svojo in našega PD obrambo, kljub temu, da iskreno povedano, zamere s strani članov UO ni bilo čutiti. Če bo vreme dopuščalo, bomo vse pomankljivosti na relaciji Črnivec — Rogatec — Gornji Grad do izida sestavka v časopisu že uredili. Skrinjica bo po barvana, stebri s smernimi tablam bomo pač tudi postavili, če ne bo bolje rešitve. Da bomo povsod in vedno sprotno poželi vso enoletno podrast, pa ne zagotavljam. Tudi drugod tega ne pričakujem, zato pumparic pač ne nosim.

Kaj naj še napišem? Vsekakor to, da naj se nihče ne ustraši naših poti. Ljubitelji planin, ne boste razočarani! Tako je lepo, da bi ta užitek privoščili tudi tistim, ki v naravi ne znajo uživati.

JANEZ MAVRIČ

P.S.: Izraza »veliki« nihče ne uporablja.

Nov prospekt

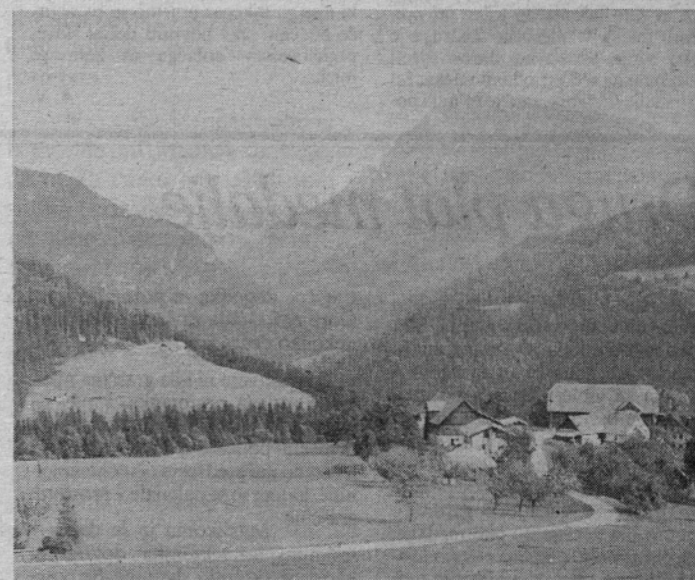
Zgornjesavinjska kmetijska zadruga je kot pobudnik turističnih kmetij v dolini pred nedavnim izdala ličen prospekt kmetij, ki se ukvarjajo s turizmom. Da bi bila ponudba te dejavnosti približana tudi tujcem, je del prospektov tiskan v angleškem in nemškem jeziku, drugi pa so v slovenskem in srbohrvaškem jeziku.

Lahko trdimo, da je prospekt zapolnil vrzel v trženju na področju turizma v Zgornji Savinjski dolini. Vsaj kar se tiče turističnih kmetij. Res pa je tudi, da smo sicer glede podobnega gradiva bolj slabo ali nič založeni. Jasno je, da želi vsakdo, ki se zanima za določeno turistično območje, vsaj prospekt z najvažnejšimi podatki o vsebini ponudbe in krajini sami, pa še razne druge kulturne in splošne informacije so pri ponujanju turističnih uslug zanimive in neobhodne.

Naj navedemo še izvajalce pri izdelavi prospekta. Oblikovanje in organizacije je opravil Kompas International EPS in Kompas Design v Ljubljani, fotografije je naredil Egon Kaše iz Ljubljane, tiskala pa tiskarna Gorenjski tisk v Kranju.

Prospekt je v svoji izvedbi prav ličen, zelo pregleden in pove najvažnejše o kmetiji, ki so predstavi tudi na sliki, seveda pa so še navedene podrobnosti o dodatni ponudbi, kot so športni objekti in podobno. Stroške izdelave prospekta so skupaj krili tako v zadrugi, kot ponudniki turističnih uslug na kmetijah.

A. V.

Turistične kmetije so skoraj edini ponos Zgornje Savinjske doline.

KOZ(L)ERIJA

Zaprte je nerodna zadeva. Precej te boli in zvija, pa še tja ne moreš, kamor sicer moraš. Če te zaprejo, je še slabše, razen za tiste, ki so te tja spravili. Zaprt si pač in moraš delati, kar ti ukažejo, pa še ko te »odprejo«, imaš ponavadi težave. Zelo moteči so tudi zaprti lokali in uradi ob povsem nepravem času, zaprte ceste, vodovodi...

Seveda je takšnih oblik zapiranja in zaprtosti še veliko več in zlasti v Gornji Savinjski dolini so zadnje čase posebej v modi. Zapr-

li bodo za promet cesto skozi Mozirje, kar je seveda prav glede na novo obvoznico. Pa nekateri spet nergajo — ni jim všeč sedanja zmeda in gneča na trgu, ni jim všeč zaprtje, naj se odločijo, kaj bi radi. Zaprti naj bi Golte, ker v tem središču nikakor ne morejo predreti z načrti za usposobitev, čeprav vsi vedo, da je to nujno. Zaprt je most na Ljubnem, ker ga enostavno ni, zaprt je cesta od Ljubnega do Luč, razen za junake, ki se jim ob vsej korajži ne

smili avto, končno bo zaprtja še Logarska dolina. Pravzaprav je že in to dvakratno. Prvič zato, ker tam ni nič odprto in drugič, ker jo je občina začasno zaprla za vse novogradnje. Ko bodo obstoječe zmogljivosti odprli, bodo dolino še enkrat zaprti, se pravi tretjič (za javni promet, da ne bo pomote).

Seveda je na tem področju še kar naprej zaprt mejni prehod na Pavličevem sedlu — za promet seveda. In tako sta v tej ljubi dolini

kot kaže neločljivo povezana zaprtje in promet. Če torej ne bo drugače, bodo po vsej dolini kmalu hodili le še peš ali se vozili s kakimi in kanuji pa hudourniški Savinji, če seveda ribiči ne bodo zaprti tudi kajakeškega športa, kar bi najraje storili. Ob vsem tem bi bilo seveda edino pametno, da bi se končno odločili, kaj kje hočejo in zaprti dolgoletne razprave brez haska in, kar je edino najpomembnejše, v tem trenutku pa še posebej, odprli in podprli delo.

TURISTIČNO DRUŠTVO MOZIRJE želi postaviti svoje delovanje na trdne temelje. Zaradi tega se je upravni odbor odločil, da povabi k sodelovanju vsa društva in organizacije ter podjetja, ki so v Mozirju prisotna.

Občni zbor društva bo
v četrtek, 25. 4. 1991, ob 19.00 uri
v sejni sobi SO Mozirje.

Po zboru bo imel predavanje z diapozitivi g. Hazler Vito iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Celje o znanih in malo manj znanih zanimivostih Mozirja z okolico.

Petintrideset tisoč udarniških ur

Morda ni najbolj primerno, pa vendarle za začetek nekaj števk za krajšo »osebno izkaznico« gasilcev v Gornji Savinjski dolini. Gasilskih društev je v mozirski občini petnajst, njim pa moramo pristišeti še industrijsko enoto v nazarški lesni industriji. Operativnih članov je 1.883 — od tega 340 pripadnic nežnega spola — pristišeti pa jim moramo še 2.247 podpornih članov, skupaj torej 4.130 od dobrih 16.000 prebivalcev mozirske občine. Seveda lahko k številu »pravih« gasilcev dodamo skoraj vse občane, ki gasilec prav zares nikoli ne odreče pomoči, ti pa jim v enaki in še večji meri vpračajo. Le stavek: prvi, ki so pomagali reševati premoženje in življenje ob novembrskih poplavih — in pri tem tvegali svoja — so bili gasilci. Kar 35.000 prostovoljnih ur so žrtvovali, pa sem prepričan, da to niti slučajno ni prava številka, ker je mnogo večja; in že z njo so na prvem mestu v Sloveniji. Kar takoj — za ves ta trud in napore niso prejeli nobenega priznanja, razen vzvišenih ustnih pohval.

V vseh 15 društvih so letošnje občne zbornice opravili, letna konferenca občinske gasilske zveze pa bo zaradi objektivnih razlogov šele v drugi polovici aprila. Ne glede na to lahko zapišemo, da je stanje požarne varnosti za-

dovoljivo, lani je bilo požarov manj kot predlani in tudi posledice teh požarov niso hude. Preventivno dejavnost so lani še okrepili, pri čemer posebej poudarjajo, da so vzorno urejena skladišča nafnih derivatov in vnetljivih tekočin, pa tudi shranjene količine so v normalnih mejah; ni pretiranih zalog glede na pričakovano inflacijo.

Vsa društva so zastavljene načrte uresničila, velik napredek so ponovno dosegla pri opremljanju in na vseh drugih rednih področjih svojega dela, kljub vsem prizadevanjem pa so v zaostanku na področju izobraževanja in usposabljanja. Velika aktivnost v novembru in decembru je namreč preprečila, da bi izvedli vse predvidene oblike usposabljanja za nižje gasilske častnike, izprašane gasilce in gasilske sodnike, vendar jih bodo opravili do letošnjega maja. Seveda se vsi gasilci že sedaj vneto pripravljajo na bližnja tekmovanja. Najprej bo na vrsti občinsko, nato regijsko in septembra še republiško, ki mu gasilci pravijo kar predkongresno, zaradi republiškega kongresa slovenskih gasilcev prihodnje leto v Slovenj Gradcu, temeljiteje pa bodo o vsem spregovorili na aprilski konferenci.

(jp)

Kulturnemu prazniku »v spomin«

Že kot mlad mulc sem rad prepeval in guncal afne na odru in še kje drugje. V (starem) šolskem sistemu sem bil v to prenekaterikrat tudi prisiljen. Pa nisem bil pretirano hud, tudi tovarišica mi je bila še kar všeč in še zelo dobra in pridna je bila. Zlasti v kraju, kjer je vodila pevske zbornice, pa dramsko skupino in še kaj, kar sodi v kulturo. Zato seveda nisem nastopal samo na »prisilnih« šolskih prireditvah, ampak tudi na krajevnih, iz čiste ljubezni seveda. Kar lepo je bilo, pred leti namreč, ko je bila polna dvorana in so nam lepo ploskali in smo bili srečni ter veseli. Vsi skupaj. Danes, malo sem že odrasel, s čimer ni rečeno, da mladih ljubiteljev kulture ni za mano, žal ni več tako.

Še vedno se »mučimo« dneve in tedne na vajah, povsod nas »rabijo«, sami si kupujemo vse, kar rabimo, raznašamo plakate, silimo šolarje, da nosijo vabila po hišah, dvorane pa so prazne. Morda pridejo mama, pa sta, pa kakšna teta, da vidijo kako odpiram svoje zijačo in spuščam nedoločene zvoke, morda nas gleda in poslušajo še kakšen od drugih sodelujočih, druga-

če pa živa žalost. Tako je bilo popoldne, zvečer je bila dvorana nabito polna in uživala v trdi erotiki. Krasno, sedaj razmišljam, kdo in koliko se jih bo v pevskem zboru sleglo, kakšne spolne vrzeli smo sploh lahko zganjali med petjem, pri igranju je to lažje, sploh pa razmišljam, če ne bi poslej samo seksali in se nehal brezvezno zafrkavati »z ubranim petjem, lepo slovensko besedo« in podobnimi nepristnimi neumnostmi.

Pa vendarle ni vse tako črno. Po kulturni predstavi smo se iz čistega veselja napotili v gostilno (še prej smo zbrali prostovoljne prispevke za dvorano, pa elektriko, pa za šopek, ki smo ga kar tako postavili na oder), zmetali smo na mizo, kar in kolikor smo pač še imeli in zapeli. Malo smo torej pili in malo peli, ljudi je bilo polno, prišli so tudi oni z erotike, in smo še kar naprej pili in peli, vsi skupaj. Bilo je krasno in še sleči se ni bilo treba. Torej na odru ne bom pel, se ne splača, ni ljudi, ni denarja in še česa, v oštariji je pa vsega dovolj, pa še za kakšno rundo kdo (prosto-voljno) da. A ni krasno!

SDP O EKOLOGIJI

Stranka demokratične pre-nove Slovenije je na kongresu v Novi Gorici opredelila način organiziranja interesnih oziroma frakcijskih oblik dela znotraj stranke. Te interesne oblike imajo zagotovljeno av-tonomnost, pravico do ločene-ga mnenja in do avtonomnega nastopa.

Najdaljši staž delovanja ima pri SDP Slovenije zelena frak-cija. Na pobudo številnih naših članov smo tudi v Mozirju ustanovili frakcijo zelenih. Na ustanovnem zboru smo opre-delili osnovne smeri delovanja in izvolili vodstvo. V poslovni-ku smo zapisali, da je to

zdržba somišljenikov za spod-bujanje, konkretizacijo in iz-vajanje ekoloških in iz njih iz-hajajočih političnih iniciativ. V frakciji lahko deluje vsak-do, ki sprejema njen program in poslovnik, v njo se prosto-voljno povezujejo člani in ne-člani stranke.

Na prvem sestanku vodstva zelene frakcije smo začrtali prve korake in se dogovorili o metodah delovanja. Ne želimo nikomur konkurirati, ampak zbrati okoli sebe ljudi, ki jih varstvo okolja zanima ne gle-de na politično pripičanje.

Svoje ugotovitve in stališča bomo propagirali predvsem

skozi javne medije, opozarjali in dajali iniciative vsem tistim, ki so sistemsko povezani in odgovorni za varstvo okolja. Frakcija bo v stalnem stiku s Klubom delegatov stranke in bo na ta način prenašala po-bude in ugotovitve na lokalne oblastne organe.

Člani frakcije smo prepri-čani, da je tudi v našem okolju marsikaj takšnega, kar kaže odpraviti ali izboljšati, pa za to ni potrebnih velikih sredstev, temveč le osveščenost in do-sledno izvajanje že sprejetih zadolžitve.

SDP MOZIRJE

Bo delavski praznik z delovno zmago slavila tudi mozirska obvoznica

Plinifikacija v dveh možnih variantah

Že v 1. letošnji številki Savinjskih novic smo pisali o možnosti plinifikacije spodnjega dela naše občine.

Razlogov za intenzivno razmišljanje o alternativnih virih ogrevanja prostorov, priprave tople sanitarne vode, pa tudi za potrebe tehnoloških procesov je prav gotovo več. Kot prvo v nizu le-teh se prav gotovo pojavlja prekomerno onesnaževanje okoli-ja, katerega vsi občutimo še po-sebej v času kurilne sezone. Toč-nih podatkov za potrditev nave-dene trditve žal nimamo, saj ustrezne meritve niso bile oprav-ljene. Nadalje lahko omenimo re-lativno visoko ceno goriv, ki jih trenutno uporabljamo, glede na njihovo energetsko vrednost. Po-leg tega pa kurjenje s trdimi gorivi zmanjša stopnjo ugodnja v pro-storu zaradi fizičnega dela, ki ga je potrebno v zvezi s tem opraviti.

Glede na to, da smo se odločili, da je perspektiva te doline turizem, je uporaba manj škodljivih goriv skoraj nujna, saj ni realno pričakovati razvoja turizma v ekološko spornem okolju. Plini-fikacija bi bila v zvezi s tem pravi korak naprej, pri čemer pa se se-daj pojavljata dve varianti.

Kot prva varianta nastopa ze-meljski plin, ki je ekološko pri-jazno« gorivo, ima relativno vi-soko energetsko vrednost, je ce-nen, varen, saj je lažji od zraka in zaradi odoriranosti z markapta-nom lahek za indikacijo netesno-sti, njegova uporaba pa bistveno zviša stopnjo ugodja v prostoru.

Možnost, da zemeljski plin pripeljemo v našo občino, je po-vsem realna, saj v sosednji občini Velenje že poteka akcija plinifi-kacije, ki bo zemeljski plin ripe-ljala do vasi Gorenje. Kapaciteta tega plinovoda bo dovolj velika,

da bo zadovoljila tudi potrebe od-jemalcev plina v občini Mozirje.

Gledano s tehnične plati je v tem trenutku jasno to, da bi se na plinovod priklopili pri tovarni Gorenje Keramika v Gorenju, od koder bi tekla plinovod v našo občino, kjer je glede na stroške razvodnih instalacij realna plini-fikacija v KS Mozirje, Nazarje in Rečica ob Savinji, ki so dovolj strnjeno naseljene. V vsaki KS bi bila instalirana merilno-reducirana postaja, kjer bi se tlak iz pri-marnega plinovoda, ki znaša 10 bar, reducirala na 1 bar, od tu pa bi plin po plastičnih cevovodih pripeljali do potrošnikov. Cena ta-kevariente znaša od 4.000 do 6.000 DEM in vsebuje vse stroš-ke do izločilnih naprav pri po-rabnikih. Cena je odvisna od odobritve kreditov, ki naj bi po-krili približno polovico stroškov za infrastrukturne naprave, mož-nosti pridobivanja ekoloških sred-stev in eventuelne oprostitev pla-čila carine za uvoženo opremo, ki se proizvaja v Nemčiji. Kontakti s proizvajalcem te opreme so že vzpostavljeni.

Slovenija
Moja dežela.

Druga varianta, ki se je pojavi-laše pred kratkim, je ogrevanje z naftnim plinom propan-butan. Ta izvedba ima to prednost, da je povsem neodvisna od poteka ak-cije plinifikacije v velenjski obči-ni. S podjetjem Evroplin d.d. po-tekajo razgovori o izgradnji pi-lotne plinske postaje za omenjeni plin. Razvodne instalacije do po-rabnikov bi bile prilagojene ze-meljskemu plinu za primer kas-nejšega priklopa na plinovod.

Cena te variante znaša približno 5.000 DEM, vendar je tudi tu še potrebno preveriti možnost even-tuelnih carinskih olajšav pri uvo-zu opreme. Dodatna ugodnost te variante je možnost najema ci-sterne za plin za 5 let, pri čemer se lahko v posameznih primerih iz ene cisterne oskrbuje več porab-nikov.

Po krajevnih skupnostih bodo v bližnji bodočnosti organizirani informativni sestanki, kjer bodo lahko zainteresirani občani dobili vse potrebne strokovne podatke. Že sedaj pa je potrebno poudariti, da je uspeh akcije plinifikacije odvisen predvsem od interesa med občani, saj le dovolj velika množičnost lahko v končni fazi zagotavlja zaželjene rezultate.

FRANCI KOTNIK

Lučani smo hvaležni in obupani

Krajevna skupnost Luče je bila v no-vembrskih poplavih med najbolj prizade-timi. Prizadela je ni le vodna ujma, ampak tudi zemeljski plazovi ogromnih dimenzij, ki so drseli dobesedno z vseh okoliških pobočij, tako da praktično ni bilo krajana, ki ne bi bil tako ali drugače prizadet.

V ujmi so bile popolnoma porušene 4 stanovanjske hiše, pod vodo je bilo 5 sta-novanjskih hiš, 3 stanovanjske hiše pa so bile zaradi vode ali plazov tako poškodo-vane, da so praktično neuporabne za bi-vanje. En stanovanjski objekt je ostal ne-poškodovan, vendar je zaradi ogroženosti po mnenju strokovnjakov tudi odpisan. Poleg tega je bilo poškodovanih še več gosposarskih poslopij, odnešenih ali dru-gače prizadetih pa še vrsta drugih manjših objektov in materialnih dobrin. Poleg tega je bila močno poškodovana, na več delih pa popolnoma uničena komunalna, cest-na in ostala infrastruktura v krajevni skupnosti.

Pomoč, ki je po poplavih prihajala v Luče, je bila resnično velika in je presegla vsa pričakovanja krajanov. To je bila po-moč, ki so jo pošiljali posamezniki, razne organizacije (predvsem humanitarne), dru-štva in podjetja iz Slovenije in zamejstva. Največ te pomoči je bilo v obliki hrane in oblačil, tehničnega in gradbenega materia-la ter finančnih sredstev in sponzorstva.

O razdeljevanju pomoči smo v okviru kriznega štaba oz. krajevne skupnosti vo-dili točne evidence, ki so vsem krajanom, darovalcem in drugim zainteresiranim vseskozi na voljo na sedežu KS v Lučah. Ker vlada med krajanom največje zanimanje za prispelo finančno pomoč in njeno raz-deljevanje, navajam na kratko prihodke in grobo razdelitev te pomoči:

1. Pri KS Luče je evidentirana pomoč, ki so jo posamezniki, društva, razne orga-nizacije in podjetja osebno izročili poplav-ljencem, vendar evidenca zajema le po-moč od tistih darovalcev, ki so KS prosili za nasvet pri razdeljevanju. Višina te po-moči znaša 4.542.911,00 din, 403.000 ATS in 17.073 DEM. Pri razdeljevanju te pomoči je KS imela le posredno vlogo s tem, da je darovalcem svetovala, kdo od poplavljenec je pomoči najbolj potreben, če se darovalci že sami niso predhodno od-ločili, komu bodo namenili sredstva.

2. Na žiro račun KS Luče je bilo osebno-pojemsko za prizadete v poplavi nakazano 756.096,00 din, razdeljeno pa 856.096,00 din. Razlika 100.000,00 din izhaja iz tega, ker eno podjetje, ki je svoji delavki objavilo pomoč preko ŽR KS (KS ji je to pomoč tudi izročila) še do dan-es ni poravnalo svojih obveznosti do KS.

3. KS Luče je od občine Mozirje prejela 3.544.500,00 din iz naslova solidarnost-nih sredstev — stanovanjski del. Poplav-ljencem smo iz tega naslova razdelili 3.582.000,00 din, in sicer po kriterijih, ki so jih priporočile strokovne službe SO Mozirje. Predlog razredelitev je pripravil 5 članski odbor pri kriznem štabu, potrdil pa Svet KS.

4. Poleg tega je bila na ŽR KS Luče od raznih darovalcev nakazano še

1.835.000,00 din za odpravo posledic po-plav v KS Luče ter od občine Mozirje iz solidarnostnih sredstev — za sanacijo in-frastrukture 4.500.000,00 din. Ta sredstva se bodo porabila za sanacijo najnujnejših infrastrukturnih objektov v KS Luče po programu, ki ga je na zadnji seji (dne 8. 3. 1991) sprejel Svet KS Luče.

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI LUČE SE V IMENU VSEH POPLAV-LJENCEV VSEM DAROVALCEM ZA-HVALJUJE ZA IZKAZANO HUMANITARNO POMOČ.

Preveč je bilo darovalcev in vseh tistih, ki so pomagali s fizičnim delom odpravlja-ti posledice poplav, da bi se lahko vsem osebno zahvalili, zato vzemite vsi, ki ste kakorkoli pomagali pri poplavljeni sana-ciji Luč, gornji suhoparni stavek vendarle kot izraz iskrene zahvale vseh Lučanov.

Po poplavi so se v sanacijo vključila podjetja in obrtniki. Največja dela so bila opravljena pri čiščenju vodotokov ter iz-delavi provizorijev uničenih infrastruk-turnih objektov. Z manjšimi motnjami so dela potekala nekako do sredine decem-bra, nato pa skoraj povsem zastala. Na-stopila je zima.

V času po poplavi smo imeli v Lučah celo vrsto najrazličnejših strokovnjakov, ki so nam obljubljali, da bodo preko zime ustvarili najnujnejše projekte, da bi se spomladanska sanacija lahko nemoteno začela. V istem času smo imeli v Lučah ce-lo vrsto političnih in strankarskih velja-kov, ki so nam prinašali pomoč in pred-vsem obljube. Škoda v naši krajevni skupnosti so si prišli pogledat predstavniki številnih vladnih resorjev, v Lučah sta bila predsednik vlade gospod Lojze Peterle in predsednik predsedstva republike Slovenije gospod Milan Kučan. Vsi so nam obljub-ljali pomoč, obljubili so, da bo republika letos začela z gradnjo ceste Luče—Ljubno in sanacijo ceste v Podvolovljah.

Žal pa dogajanja kažejo, da letos ne bo s cesto Ljubno—Luče nič, niti cesta v Po-dvolovlje. Še več, ni baje denarja niti za sanacijo plazov, za popravilo in sanacijo gozdnih cest. Še več, zmanjkalo je celo obljub!

In še to: na območju nerazvitih in ob-mejnih krajevnih skupnosti Luč in Sol-čava so nam v slabem letu dni uknili okrog 150 delovnih mest, kjer so si ljudje iz teh demografsko ogroženih predelov služili kruh. Kljub temu, da smo Lučani postali apatični zaradi navedenega in po-zabljenih obljub in obupani, nam beseda zahvale za vse, kar nam je bilo dobrega storjeno, ne zastane v grlu. Ob vsaki bese-di zahvale pa spontano dodamo še besedo prošnje, da nas, za božjo voljo, ne morete pustiti same v nesreči in opozorilo, da mo-ramo biser, ki nam je padel v blato očistiti, sicer bo izgledal slabše kot naveden ka-men. To pa bi bila škoda, kajne?!

Predsednik sveta
KS Luče:
TONI BREZNIK

Pozabi oteto

Ljudsko izročilo je bogastvo vsakega naroda. Iz njega se učimo modrosti in poznavanja naših prednikov. Vsako desetletje, ki mine, poraja nevarnost pozabe raznih pregovorov, verovanj, vraz, in še bi lahko naštevali, koliko tega pobere čas.

Številni omikani ljudje so si prizadevali ohraniti ljudsko izročilo te ali one vrste s tem, da so zapisovali razne pesmi, opisovali običaje, ohranjali viže in podobno. Med takevso-di tudi učitelj Franjo Mlinšek, ki je služboval zunaj doline, bil pa je poročen z Mozirjanko in je tako marsikaj zabeležil na obiskih po dolini. Velenjski muzej pripravlja izdajo njegovih zapisov, ki bodo tudi za nas zanimivi, saj marsikaj omenja, kar so mu povedali stari ljudje v krajih ob Savinji in Dreti.

Pa prisluhnimo!

Pesem od Nove Štife

Jezus je ženin naš, ljubi gospod,
cerkvi zaročen in tudi povsod,
žegnani mašniki, božji namestniki,
so starešnet gospodov na svet.

Jezus pa tudi prantferer je ima,
srečen je tisti, ki to srečo ima,
to je vsak tisti fant, kir 'ma nedovžen
gvani,
puščelček bev, ko Jezus vesev.

Cerkev tud' nuca veliko družic,
kolikor jih pride nedolžnih deklic,
Ona vse rada ima, vsaki svoj krancel da,
deb' ga na svet nosile več let.

Lepa je svatovšna, lubi kristjan,
vsi ste povabljeni danes ta dan,
saj ste vsi farmani cerkvi prilagali,
saj ste lepo obicrali jo.

Cerkev je bila pa stara poprej,
kot lepa mlada nevesta je zdej,
vsa je premalana, lepo obicirana,
to je zares podoba z nebes.

Dolgo prepevati cajt ne pusti,
maler je vreden tud' svoje časti,
Bog mu je pamet zbrav, dab' mu še zdravje dav,
da znav je lepo izmalati jo.

Ker boste farmani vsi pokopani,
v cerkev hojdi vsi verni kristjani —
najdi bodo ta cir, vošli vam večni mir,
Bog nam daj, vsem skupaj svei' raj.

Pesem je zapisana kot v Mlinškovem zapisu. Po premišljanju bi jo lahko uvrstili v čas okoli 1856. leta, ko je Fantoni posikal novozgrajeno cerkev (1854), saj govori ljudski pesnik o »malerju«, ki da jo je obical. Stara, lesena cerkev v Novi Štifi je bila leta 1856 žrtev ognja, zato pesem tako poudarja lepoto in veličino nove cerkve. Tako bi nekak lahko sklepali, da je pesem nastala ob otvoritvi nove, že poslikane cerkve sv. Marije v Novi Štifi.

A. VIDEČNIK

OBVESTILO ŠOFERJEM

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu in avto šola TRAFFIC d.o.o. organizirata v mesecu maju 1991 za vse voznike vozil na motorni pogon preverjanje znanja o cestno prometnih predpisih. Preverjanje se vrši na testnih polah, je brezplačno in anonimno, po želji pa lahko vsak dobi še dodatno pojasnilo »desnega pravila« vožnje v križiščih. Izvaja se dvakrat tedensko, vsak torek in petek od 17.00 do 20.00 ure v učilnici avto šole TRAFFIC Mozirje. Pozivamo vse voznike in jim priporočamo, da se v čim večjem številu udeležijo ter preizkusijo in obnovijo svoje znanje iz cestno prometnih predpisov.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu

**VODLAN FRANC
Vojvode Stepe 148
11000 BEOGRAD**

Prodajam novozgrajeno stanovanjsko hišo, visokopritlično s podstrešjem v Varpoljah št. 43. Izdelana dva dvosobna stanovanja, vseljiva takoj. Zemljišča okrog hiše cca 7 arov — ograjeno. Cena po dogovoru. Informacije na tel. 011-492-902 — Vodlan Franc. Osebnost pa sem dosegljiv v Varpoljah 43 od 10. do 28. aprila in od 20. maja do jeseni 1991.

OPOZORILO

Opozorjamo rejce prašičev v občini, da ne kupujejo prašičev, ki jih pripeljejo na naše območje, z dokumenti sumljivega izvora, trgovci — prevozniki. V republiki Srbiji razsaja klasična prašičja kuga. VETERINARSKA INŠPEKCIJA

Košnjo oddamo
na površini hektarja in pol.

Deleja, Brdce, Mozirje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame, stare mame in prababice

Jožefe Vertot
iz Florjana

se zahvalujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in svete maše, gospodu župniku za opravljen obred in govorniku Petru Potočniku za poslovljni govor. Hvala vsem, ki ste jo številno pospremili na njeni zadnji poti, nam pa v iskrenem sočutju stali ob strani in nam nesebično pomagali. Iskrena hvala Mici in Ivanu Pergovnikovima za vso pomoč.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob težki in neozdravljivi bolezni se je pretrgala nit življenja 83-letnemu očetu

Francu Potočniku
iz Juvanja

Iskreno se zahvalujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh bolečih trenutkih. Iskrena hvala sosedom, vaščanom, sorodnikom, gospodoma — župniku in nečaku Janezu za opravljen cerkveni obred, gasilec in govorniku za poslovljne besede ter vsem ostalim za darovano cvetje in za izrečeno sožalje.

Žalujoči: žena Marija, sin Branko z ženo Marijo
ter vnukinja Branka, Darija in Marija

POGREBNE STORITVE

Hitro in solidno že dalj časa opravljamo kompletne storitve s področja pogrebne dejavnosti, in sicer:

- dobava kompletne pogrebne opreme (krste, križi, žare)
- postavitve mrtvaškega odra na domu
- vse vrste prevozov, vključno prevozi na upepelitev v Ljubljano
- dobava in montaža betonskih žarnih niš s prevleko za primer žarnega pokopa
- ureditev kompletne dokumentacije v primeru smrti

Vse vrste krst se nahajajo:

- mrljska vežica Mozirje, ki jih lahko izda Florjanc Franc, Cesta na Vrhe 28, Mozirje, tel. 831-617, in
- mrljska vežica Ljubno, ki jih lahko izda Golob Janez, Ter 7, Ljubno, tel. 841-089 ali 841-211 ali 841-289.

Delamo non-stop, če nas potrebujete, pokličite telefonsko številko 721-667 ali 721-395.

IVAN STEBLOVNIK, Parižje 11/c, 63314 BRASLOVČE

MERCATOR

— ZGORNJESAVINJSKA KMETIJSKA ZADRUGA
MOZIRJE

objavlja**JAVNO LICITACIJO**

za prodajo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

Zap. št.	Predmet	Izklicna cena din
1.	Kamion TAM 130-11 6 t letnik 84	60.000,00
2.	Kamion MAGIRUS 310	90.000,00
3.	Trosilec hlev. gnoja Krpan 40	20.000,00
4.	Sortirni stroj za jajca (12000 kom/uro)	70.000,00
5.	Sortirni stroj za jajca (6000 kom/uro)	30.000,00
6.	Izkopač krompirja	4.000,00
7.	Pomivalni stroj Kovinastroj	15.000,00
8.	Razmnoževalni stroj REX ROTARY	2.500,00
9.	Kamion TAM 110 T 10, kiper, letnik 1979	120.000,00

Licitacija bo v petek, dne 10. 5. 1991:

— ob 11. uri v Ljubiji za pomivalni in razmnoževalni stroj,

— ob 12. uri v Sp. Rečici za vsa ostala osnovna sredstva.

Ogled je možen 3 dni pred licitacijo v Sp. Rečici in Ljubiji. Interesenti morajo vplačati varščino 10% od izklicne cene eno uro pred licitacijo pri blagajni mehanične delavnice oz. blagajni v Ljubiji.

Prometni davek je vkalkuliran v ceno. Kupec mora plačati kupnino pred prevzemom, vendar najkasneje v roku 3 dni po licitaciji.

Licitacija bo po sistemu videno-kupljeno. Morebitne informacije lahko dobite po telefonu 831-338.

ELKROJ

Mozirje p.o.

**Razpis kadrovskih štipendij
za šolsko leto 1991/92**

Naziv šole	Smer izobraževanja	Štev. štipendij
SŠBK Celje	konfeksionar	15

Kandidati morajo prijavi za štipendiranje na obrazcu SPN-1 (DZS 8,40) priložiti potrdilo o vpisu v šolo in fotokopijo zadnjega šolskega spričevala. Prijave sprejemamo v kadrovske splošnem sektorju do vključno 30. 6. 1991.

RAČUNALNIŠKI
INŽENIRING

Osební računalniki
z nemškim A-testom,
tiskalniki ter ustrezna
periferna oprema.

Zastopa in prodaja
MEGA COMPUTER
računalniški inženiring
Solčava 50/a, 63335 Solčava
Fax: 061 314-394

Krasna si, bistra hči planin
brdka v prirodni si lepoti,
ko ti prozornih globočin,
obnove nujne trud ne moti.

Reorganizacija kmetijske pospeševalne službe

Sorazmerno dobri politični in gospodarski pogoji za razvoj kmetijstva so v sedemdesetih letih pogojevali sprejetje družbenega dogovora o organizaciji in delu kmetijske pospeševalne službe. Služba je delovala v kmetijskih zadrugah, območnih kmetijskih zavodih in Republiškem centru za pospeševanje kmetijstva pri Zadružni zvezi Slovenije.

Delala je predvsem na uvajanju tehnoloških novosti (nove sorte poljščin, intenzivne načine rabe travnatnega sveta, nove pasme, kmetijsko mehanizacijo, novi gospodarski objekti ipd.), za katere so bili na voljo ugodni investicijski krediti. V osemdesetih letih je gospodarska kriza povzročila zastoj v razvoju kmetijstva. Za to obdobje so značilne močne intervencije države, t.j. pogojevanje spodbud za razvoj kmetijstva in nabavo repromaterialov z oddajo kmetijskih pridelkov. Ker je interveniranje države potekalo preko kmetijskih zadrug in kmetijske pospeševalne službe v zadrugah, je ugled služb močno padel.

Spremembe, ki so se v naši družbi pričele v zadnjem času (uvajanje tržnega gospodarstva, nove oblike lastnine) so zajele tudi področja kmetijstva. Pospeševalci v osnovni pospeševalni mreži pri ZKZ Mozirje smo z letom 1991 zašedli delovna mesta kmetijskih svetovalcev na oddelku

pospeševanja pri območnem kmetijskem zavodu Celje. Za področje občine Mozirje so po republiškem ključu predvideni štirje kmetijski svetovalci in kmetijsko gospodinjstva svetovalka. Kmetijski svetovalec dela z vsemi zainteresiranimi za povečanje obsega pridelave in prireje na kmetijah ter s tem povečanje dohodka kmetije in izboljšanje kakovosti življenja kmečke družine. Služba bo izdelovala usmeritvene programe za kmetije, pripravljala in izvajala izobraževalni program za kmete in člane njihovih družin (predavanja, tečaji, ekskurzije), svetovala pri izvajanju zemljiških operacij in uveljavljala družbene spodbude za kmete.

Sedež službe je v Mozirju, za pokrivanje terena gornjega dela doline pa na Ljubnem. Zaradi kadrovske problematike trenutno delata na terenu le dve svetovalki, za področje Mozirja, Rečice, Kokarij, Šmartnega in Bočne je zadolžena Štefka Goltnik, za področje Gornjega Grada, Nove Štife, Ljubnega, Luč in Solčave pa Bernarda Prodink.

Za vse zgoraj navedene informacije nas lahko dobite na kmetijskih obratih po sledečem razporedu:

— Mozirje	vsak ponedeljek	od 7. — 10. ure
— Rečica	vsak ponedeljek	od 11. — 13. ure
— Šmartno	vsak četrtek	od 8. — 10. ure
— Ljubno	vsak torek	od 8. — 10. ure
— Luče	vsak ponedeljek	od 8. — 10. ure
— Gorenji Grad	vsak torek	od 11. — 13. ure

Od julija dalje pa bo delitev terena sledeča:

1. Ribič Vida za področje Radmirja, Luč, Solčave (Luče ob ponedeljkih od 8. — 10. ure, Ljubno ob sredah od 7. — 10. ure)
2. Prodink Bernarda za področje Ljubnega, G. Grada in Nove Štife (Ljubno ob ponedeljkih od 8. — 10. ure, Gornji Grad ob torkih od 8. — 10. ure)
3. Mikek Marjana za področje Rečice in Mozirja (Mozirje ob ponedeljkih od 7. — 10. ure, Rečica ob ponedeljkih od 11. — 13. ure)
4. Goltnik Štefka za področje Kokarij, Šmartnega in Bočne (Mozirje ob ponedeljkih od 8. — 11. ure, Šmartno ob četrkih od 8. — 10. ure, Bočna ob četrkih od 10. — 12. ure)
5. RITHER Milena za področje gospodinjstkega svetovanja in kmečkega turizma, sedež bo v Mozirju (za informacije na voljo ob ponedeljkih od 7. — 10. ure).

Tak plan dela smo določili zato, da bomo več časa lahko prisotni na terenu in zagotovili tesnejši stik z zainteresiranimi. Prav je, da povemo, da na enega svetovalca v občini pride 3.200 ha kmetijskih zemljišč ali 2.000 ha obdelovalne zemlje, nekje 350 kmetij z nad 0,5 ha kmetijske zemlje.

Gre za prehodno obdobje, ko je še veliko nejasnosti in nedore-

čenosti glede globalnih družbenih sprememb. Tako v bodoče, predvsem pa sedaj, bo potrebno tesno sodelovanje službe z ZKZ, ki je do sedaj vodila te akcije. Svetovalna služba se zaveda zahtevnosti poklica svetovalca, saj so zahteve le na videz enostavne, še posebej, če upoštevamo sedanje ekonomsko stanje slovenske družbe.

SVETOVALNA SLUŽBA

SERVIS HLADNILNIKI, ZAMRZOVALNIKI VSEH VRST

NON STOP
ČE SKRINJA LEDENI ALI ROSI
pokličite:

MILAN TERGLAV
Polzela 137 a
tel. 063 721-406

PISMA BRALCEV

Mesec maj,

pravijo, je najlepši mesec v letu. Prvi maj, praznik delovnega ljudstva, Cerkev ga posveča Mariji, MAJ 1945 pa je nam in svetu prinesel mir in svobodo. Veselje, da smo živi in svobodni v svojih domovih je kalila samo žalost za tistimi, ki niso dočakali tega maja in so se v krstah vračali domov. Potem so se vrstili maji, tekla so leta v delu in odrekanju, vse pa z geslom »Za boljšo prihodnost naših otrok«. Geslo se je uresničevalo in iz ruševin se je dvigala naša domovina obnovljena in prenovljena.

In spet je prišel MAJ 1980. Prvi

dnevi maja in zadnji dnevi človeka, ki nas je petintrideset let varno vodil v razburkanih tokovih svetovne politike.

Zahtevane od VZHODA in snubljene od ZAHODA nas ni prodal, ostali smo SVOJI.

Se njegova smrt je izpričevala mir. Ob njegovem grobu so stali eden zraven drugega sprti državni sveta in se bolj kakor mi spraševali, kaj bo z Jugoslavijo brez Tita.

In MAJ 1991, ali nam bo prinesel mir, varnost in kruha za vse?

VERA POLIČNIK

Občinski praznik?

Na vse bolj glasna vprašanja o tem, ali se naj občinski praznik, ki obuja spomin na zaključne boje za osvoboditev doline, praznuje še v tem smislu ali ne, bi želeli dodati tudi mnenje borčevske organizacije v občini Mozirje.

Smo odločno za to, da gledamo na dogajanja v naši bližnji preteklosti z oči objektivnosti in zgodovinskih resnic. Kritični oceni se nikakor ne kaže izogibati, vendar pa je po našem mnenju to stvar stroke, ki mora na določena vprašanja v zvezi z vojnimi časi odgovoriti. Vsevprijetno ne kaže ocenjevati stvari z negativnim poudarkom, ker bi na ta način spet lahko govorili o enonumju, za katerega se tudi mi ne navdušujemo. Tedaj je treba strpno in razumno razmišljati tudi o prazniku, ki dejansko spominja na veliko dejanje, saj osvoboditev najmočnejše okupatorske postojanke v dolini Mozirja ni bila lahka, niti enostavna naloga. To priznavajo celo tedanje okupatorske izjave in poročila.

Torej gre za vojaško dejanje proti okupatorju, ki je zagrešil številne zločine nad našimi ljudmi in premoženjem.

Mislimo, da je treba v teh okvirih ocenjevati pomen občinskega praznika, vsaka politizacija pa bi pomenila le neprimerno zanikanje zgodovinskih dejstev in z njimi vred tudi naših naporov za osvoboditev izpod jarma okupatorja.

Poudarjamo posebej in še enkrat, da smo za objektivno presojanje dogajanj med zadnjo vojno, vendar pa menim, da občinski praznik tak, kakršnega smo doslej praznovali in spomin na osvoboditev doline, s tem, ko je padlo Mozirje, ne more vznemirjati nikogar, niti zbuditi nejevolje med nepristranskimi mislečimi ljudmi v naši občini. Sicer pa smatramo, da je oblika praznovanja stvar nadaljnje presoje.

Občinski odbor
ZZB NOV Mozirje

Kaj naj bi slavili?

Kot je znano, so nekatere skupine v Sloveniji prevzele nalogo za pripravo in izvedbo proslave in praznovanja petdesetletnice OF. Vse lepo in prav, če se ne bi potem zgodilo to, kar se je zgodilo. Še prej pa je potrebno vedeti, da 27. 4. 1941 ni bila ustanovljena frontna organizacija z imenom OF, ampak je bila tega dne v Vidmarjevi vili pod Rožnikom ustanovljena »protiimperialistična fronta«, naperjena zoper Angleže in tudi zoper ostale zahodne zaveznike. Ohranjeni so pisni dokazi, da so slovenski komunisti še takrat bili na strani Nemcev in Hitlerja, zaradi pakta, ki ga je ta sklenil s Stalinom.

In potem se je zgodilo tisto najhujše:

— da je OF, ki jo je vodila KP, izrabila tujo okupacijo za izvedbo komunistične revolucije in s tem poglajala slovenski narod v bratomorno vojno;

— da je OF neizvzeta pričela izvajati krvavo likvidacijo zvestih sinov našega naroda, posebno še nosilcev katoliških struktur in to krvoprelitje povzdignila do približno tisoč žrtev, preden je bil osnovan proti njej kakšen oborožen odpor;

— da se je OF borila zgolj za oblast, odnosno monopol oblasti, je razvidno tudi iz njenega ukaza po nemškem napadu na SZ, da se morajo vsi Slovenci boriti proti okupatorju le pod vodstvom OF. Kdor bi se boril izven tega okvira, je že veljal za narodnega izdajalca in zaslužil smrtno kazen.

Zato slaviti ustanovitev OF pomeni, slaviti nezaslišano prevaro in laž. Vse ljudi je mogoče varati nekaj časa, nekaj ljudi je mogoče varati ves čas; ni pa mogoče varati vseh vedno!

IVAN GLUŠIČ

»Zganjanje politike zastonj«

Nepodpisani članek z gornjim naslovom smo lahko prebrali v marčevskih Savinjskih novicah. Sama vsebina pa me spominja na podobne članke v Novi Dobi. Rad bi opozoril predvsem na stavek, ki je zavedel marsikatero bralca, pa tudi kakšnega skupščinskega poslanca. Avtor namreč piše: »V osnutku proračuna občine Mozirje za letošnje leto je (bila) precejšnja postavka za financiranje strank...«. Škoda, da niso bile navedene tudi konkretne številke. Da bi imeli bralci realne številke sredstev, ki so iz občinskega proračuna namenjeni strankam, naj navedem nekaj podatkov iz osnutka proračuna. Proti koncu leta 1990 so štiri stranke Demosa prejele mesečno 41.000,00 din. V osnutku letošnjega proračuna pa piše: lanskoletna sredstva za obdobje maj-december 1990 so preračunana na celotno obdobje, ter zmanjšana za 16%. Vsem sedmim strankam v naši občini je bilo po osnutku letošnjega proračuna namenjeno 752.197 din ali 0,7% celotnega proračuna, od tega je bilo namenjeno štirim strankam Demosa 429.828,00 din, kar je mesečno 35.819,00 din. Ta že za 16% zmanjšana sredstva pa so bila na predlog predsednika izvršnega sveta zmanjšana še za 40%. Skupno zmanjšanje namram lanskemu letu je torej 56%. Na novo izračunana sredstva naj bi bila za

vseh sedem strank v občini 468.776,00 din, ali 0,4% proračuna. Od tega naj bi štiri stranke Demosa prejele 260.000,00 din, ali mesečno 21.666,00 din. Naša stranka Slovenskih krščanskih demokratov bo v letošnjem letu prejela mesečno 5.416,00 din, od članarine pa zberemo mesečno še okoli 2.500,00 din. Za primerjavo lahko navedem, da mesečno plačamo za stroške najemnine poslovnega prostora, ogrevanje, elektriko in telefon okoli 3.500,00 din.

Ne morem si zamisliti, kako naj s tako skromnimi sredstvi uspešno delujemo? Ne verjamem pa, da se bomo strankarski aktivisti zaradi 283.000,00 din, ki so bili odvzeti strankam, v prihodnosti vozili po kaj boljših cestah kot danes.

Čudi pa me, da so člani izvršnega sveta in avtor članka spregledali pod točko 4.4. kjer piše, da znašajo priznane borcem 8% več kot v letu 1990 in so planirane za leto 1991 v višini 3.772.294,00 din, kar je 3,6% proračuna.

Menim, da bi bil zanimiv tudi podatek, koliko je stalo proračun zganjanje politike nekaj zadnjih let. Mogoče pa bodo v naslednjih Novicah tudi ti podatki?

ŠTEFAN MATJAŽ

Kopališče na Ljubnem je bilo nekoč ponos kraja

Ljubno si želi sodobne prometne rešitve

V članku pod gornjim naslovom, ki je bil objavljen v tretji številki »SAVINJSKE NOVICE«, marec 1991, avtor članka dr. Jože Zagožen med ostalim ugotavlja, da ni slišal kakšnih zares prepričljivih argumentov proti obvoznici. Gre za krajšo varianto obvoznice ter bi v zvezi s tem opozoril na nekatera dejstva, ki so vsaj po mojem mnenju le pomembna.

Ljubno ob Savinji zaenkrat še nima ureditvenega načrta ter tako tudi še ni urejen njegov bodoči razvoj. Gradnja obvoznice brez predhodnega ureditvenega načrta lahko za vedno onemogoči normalni razvoj kraja.

Obvoznica normalno »obvozi« celotno naselje. Predvidena krajša obvoznica bi se naj priključila na obstoječo cesto pri »Janezovem kozolcu«, to je sredi naselja, ki se širi proti Lučam z novimi gradnjami. Tako bi težak promet še vedno vozil skozi del naselja (Lah, Papeža, Čespovci itd.) ter bi tako del kraja nov še vedno bil prizadet s težjim prometom, samo naselje pa bi bilo nenormalno razdeljeno.

Ljubno in Zgornja Savinjska dolina imata svojo perspektivo le v razvoju turizma, kar je tudi določeno v veljavnih aktih Občine Mozirje in kar mora upoštevati tudi ureditveni načrt kraja.

Da bi zgornja Savinjska dolina ostala ohranjena, je Skupščina občine Mozirje sprejela odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Mozirje (Uradni list SRS, št. 27 z dne 10. 7. 1987). Po tem odloku je med ostalimi zaščitena kot naravni spomenik Savinja od izvira do Ljubnega, kot naselbinski kulturni spomenik celotno naselje Ljubno in kot umetnostni spomenik župnijske cerkev sv. Elizabete na Ljubnem. Kdor pozna Ljubno, ve, da je enkratni pogled iz Kolovrata ali od kje druge na jez »pod cerkvijo« (ki ga je povodenj odnesla in ga bo nujno obnoviti), na cerkev sv. Elizabete, na Rosule, na cerkev sv. Primoža in v ozadju na Raduho.

Izvršni svet Skupščine občine Celje je v pismu z dne 17. 12. 1990, poslanem izvršnemu svetu Skupščine občine Mozirje in Krajevni skupnosti Ljubno, med ostalim navedel: »Opozarjamo, da nestrokovne in ne dovolj premišljene odločitve urejanja prometa lahko vnesejo v dolino več škode, kakor pa jo je naredila poplava. Obremenjeni s hudimi posledicami poplave ne smemo pozabiti na nadaljnji usklajeni razvoj Zgornje Savinjske doline in na posledice tako v funkcionalnem kot predvsem v

krajinsko ambientalnem smislu. Menim, da je izgradnja obvoznice grob poseg v prostor.«

Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Celja je v svojem dopisu z dne 21. 11. 1990, poslanem Republiški upravi za ceste v Ljubljani, med ostalim navedel: »Ljubenska obvoznica je po svoji trasi in gradbeno arhitektonskem značaju agresiven poseg v sicer dobro členjen in v merilu uravnotežen prostor naselja Ljubno, ki ima kvalitete naselbinskega spomenika... Če je predlagana trasa iz vseh ostalih vidikov dokazano kot edina možna in sprejemljiva varianta, potem kljub navedenim pomislekom soglašamo z obvoznico.«

Predlagana krajša obvoznica ni edina možna obvoznica, iz česar izhaja, da ne obstaja soglasje pristojnega zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Celja, ki je skladno z veljavnimi predpisi potrebno. Možna je veliko primernejša, sicer daljša obvoznica, ki bi obšla celotno naselje Ljubno in ki jo je predlagal dr. Marko Breznik v svojem pismu z dne 13. 1. 1991 Republiškemur komiteju za varstvo okolja in urejanje prostora v Ljubljani. Ta daljša obvoznica bi bistveno manj prizadela naravno okolje, ohranila bi vrednote, ki jih je zaščitila občina Mozirje z navedenim odlokom, ohranila bi enotnost naselja in omogočila njegov nadaljnji razvoj v smeri proti Lučam. Vsi krajani pa bi bili rešeni težkega tovornega prometa. Obvoznica bo nedvomno potrebna še zlasti tedaj, ko bo na Pavličevem sedlu odprt mednarodni mejni prehod z Avstrijo.

Turizem je bil že pred drugo svetovno vojno razvit na Ljubnem, na kar med ostalim kaže tudi trojezični prospekt (v slovenščini, srbohrvaščini in nemščini) iz tistega časa, ki opisuje Ljubno in ponuja sobe za letoviščarje v gostilni Alojz Juvan, Franc Kolenc, Franc Šerbela, Podpečan, Petek, Petrin, v trgovini pri Jakobu Semu in v Penzionu Majcenovič v Radmirju. Ljubno je imelo pod cerkvijo sv. Elizabete urejeno naravno kopališče s kabinami in teraso za sončenje. Na trgu ob cerkvi je bil velik napis »Kopališče«, od koder so vodile stopnice (ki še obstoje obnovljene) do kopališča. Vse to je počasi izginilo po letu 1945.

Po letu 1945 je še nekaj časa živel turizem na Ljubnem. V Krajevem leksikonu Slovenije, tretja knjiga iz leta 1976, je še navedeno, da ima turizem na Ljubnem tradicijo in da je na razpolago 180 ležišč. Turistični

delavci so še bili aktivni ter so zgradili v »Vrbju« bazen, ki pa zaradi mrzle vode in brez čistilne naprave ni zaživel. Danes je zasut ter bi ga bilo možno še vedno usposobiti, saj je danes problem ogrevanja in čiščenja vode z ozirom na napredek tehnike hitro rešljiv.

Ljubno je danes delno poznano le še po Cvetni nedelji, po v Evropi edinstvenih »poticah« — butarah, kar ugotavlja tuja literatura, in po »Flosarskem balu«, ki obuja stare običaje.

Vrbje, čeprav je neurejeno, je edini predel Ljubnega, ki je namenjen turizmu. Tukaj se v poletnem času odvijajo vse prireditve. Ob sobotah in nedeljah prihajajo družine na piknik. Ob sončnem vremenu so bili na jez pod cerkvijo številni kopalci. To je tudi edini prostor za kopanje na Ljubnem (Ljubnica je že močno onesnažena). Pod jezo je bila globoka voda in napravljena skakalnica. Predvidena krajša obvoznica naj bi peljala prav preko Vrbja ter tako uničila edinstveno lepo pokrajino in edini prostor, namenjen turizmu na Ljubnem. Obvoznica bi peljala po mostu, dolgem 80 ali celo 130 m in to v višini 10 m nad Savinjo. Do mostu bo od Ledenice dalje preko Kolovrata napravljen nasip, ki bo na desnem bregu Savinje visok že najmanj 5 m, na levem bregu pa še bistveno več. To bo očitno gigantski tujek v naravnem okolju, ki si ga krajani zaenkrat še ne predstavljajo. Če bi krajane res hoteli seznaniti, kaj pomeni ta obvoznica, bi morala biti napravljena maketa, saj se v načrte le redko kdo spozna. Pod takšnim mostom in v tako spremenjenem okolju ne bo več prostora za turizem.

Zaradi krajše obvoznice bo tudi potrebno v Vrbju posekati več okrog 20 m visokih smrek, ki so dajale senco klopm, namenjenih turistom. V samem kraju pa bo potrebno podreti 2 kozolca toplarja, ki sta med redkimi preostalimi spomeniki starega Ljubnega, odpadla pa bo tudi dovozna cesta v Vrbje mimo Janezovega mлина, ki je nujna pri organizaciji prireditev.

Nisem strokovnjak za vodo-gradbena dela, vendar bi opozoril, da je prostor na desnem bregu Savinje nasproti Vrbja, med Kolovratom in Krilezom poplavno območje. V november-ski poplavi leta 1990 se je Savinja razlila vse do ceste, ki pelje od Kolovrata proti Krilezom ter tako izgubila del svoje udarne moči. Ker ni bilo nobenih ovir, je iz tega predela voda tudi hitro odtekla. Z napravo visokega nasipa bo na tem predelu nastal

»žep«, kjer voda ne bo mogla odtekat. Ker bo istočasno z nasipom tudi zožen pretok Savinje pod predvidenim mostom na krajši obvoznici, bo pri katastrofalni poplavi Savinja pridobila na udarni moči ter bi verjetno nastala nevarnost za brežino naselja, ki ni ustrezno utrjena, in to zlasti še pod cerkvijo sv. Elizabete. Nekaj podobnega se je že zgodilo leta 1730, ko je narasla Savinja izpodkopala brežino pod cerkvijo in odnesla del pokopališča. Takrat je bilo pokopališče preseljeno na Rosule. Kako visoke so bile poplavne vode Savinje leta 1730, je dobro vidno na kamnitem znamenju na Režalovem bregu ob Vrbju.

V članku je tudi navedeno, da naj bi bil most na starem mestu namenjen le osebnim avtomobilom. Opozoril bi, da povsod, kjer je zgrajena obvoznica, avtobusi kljub temu vozijo v središče kraja, kar je koristno za potnike, pa tudi več denarja ostane v samem kraju (trgovine, bifeji itd.). Naj še omenim, da je v teku ureditev smučišč z Golt v smeri proti Rastkam. Tako bo postala pomembnejša cesta Ljubno—Rastke, ki je prav zaradi tega bila že pred časom delno obnovljena kot široka asfaltirana cesta. Ob upoštevanju krajše obvoznice in da bo most na starem mestu namenjen le osebnim avtomobilom, se postavlja vprašanje, kako se bo odvijal avtobusni promet proti Rastkam, ki ga bo sčasoma verjetno potrebno uvesti zaradi možnosti zimskega turizma na Ljubnem. Ker bo marsikateri Ljubenc v bodoče lahko živel le od turizma, ker od drugega ne bo mogel, čeprav se tega danes verjetno še ne zaveda, je vse to pomembno. Oglejmo si podobne kraje in razmere v sosednjem alpskem svetu ter upoštevajmo naše gospodarske razmere.

Čeprav nekdo uporablja »domačijo« za počitniški objekt in mu morda kakšen ureditveni predlog tudi osebno ni všeč, kljub temu lahko dobro želi kraju, do katerega nekaj čuti in da ga v razpravi opozarja na dejstva, ki bi jih bilo potrebno upoštevati.

Končno pa še tole, g. dr. Zagožen. Mislil sem, da pomeni dolgo čakani pluralizem tudi kulturni dialog z argumenti, brez diskvalifikacij, ki naj bi bile stvar preteklosti. Nujno je, da o strokovnih stvareh končno odločajo strokovnjaki ob upoštevanju vseh argumentov za in proti in da se pri tem spoštujejo veljavni predpisi. Kam pripelje »evforično« odločanje brez argumentov, že dolgo občutimo.

PETER BREZNIK
Ljubljana, Rimska c. 14

Lepo je bilo, ko sva bila še mlada

Duhovitosti v nekdanjih trgih

Pred prvo svetovno vojno je življenje v večjih središčih potekalo po nekem ustaljenem redu. Strankarske razprtije med Slovenci so bile značilne za čase po prelomnici stoletja. Po štajerski deželi pa še narodnostni zdrah ni manjkalo, saj so Nemci v tistem času imeli večji del gospodarske dejavnosti, vsaj industrijske, v svojih rokah. Tudi denarni zavodi v središčih so bili pod močnim vplivom njihove politike, ki je bila seveda raznarodovalna.

V takih razmerah so v mestih in trgih iskali tako Nemci kot Slovenci svoje sredine, v katerih so se počutili domače. Gre za razna društva, nekatera izobraževalna, druga spet telovadna in ne nazadnje so se močno uveljavila gasilska društva. Na deželi so bila ta slovenska, v mestih pa zvečinoma pod nemškim vplivom. Takšen politični vrvež pa je marsikoga tudi utrujal. Zato so skupine, predvsem duhovitežev, ustanovljale razne klube, v katerih pa politika ni imela mesta.

Tako so v Mozirju že leta 1909 ustanovili Klub lenih, že ime samo pove, da je šlo za duhovitost svoje vrste. Kot znak kluba so si omislili sodček piva. V Gornjem gradu, kjer je bilo pred prvo svetovno vojno razmeroma dosti uradništva, saj je tam delovala sodnija, davkarija, po drugi strani pa je tudi škofijska uprava imela uradništvo, največ iz gozdarske stroke. Seveda so med uradniki takratne avstrijske oblasti bili številni Nemci ali bolje nemčurji. Zato se ni čuditi, da se je v Gornjem gradu pojavil Slovenski samski klub, ki je imel za svoj znak velik ključ, kot je videti na sliki.

Takšnih skupin veseljakov in duhovitežev ne gre jemati kot neko organizirano društvo, pač pa je treba njih dejavnost smatrati kot neke vrste »uporniško« in napram tedanjemu malomeščanstvu »napredno«. Znano je, da so podobne skupine delovale tudi v Solčavi in še kje.

A. VIDEČNIK

Pesmi s Koroške v Šmihel

V današnjem času si je težko predstavljati razmere, v katerih so naši predniki živeli tja do prve svetovne vojne. Ni bilo potrebne povezave z vasi v večja središča, malo je bil razširjen tisk, sosedje so se obiskovali zaradi stalnega dela na kmetijah le ob posebnih prilikah, glavna srečevanja so bila vsako nedeljo in ob praznikih pred cerkvijo, kjer so možje radi izmenjali novice in seveda razna gospodarska vprašanja.

V takih okoliščinah je povsem razumljivo, da so prebivalci, predvsem hribovskih vasi, radi prihajali na svatbe, razna žegnanja in druge prireditve, kjer so se tudi malo povešeli. Vse pa je družila slovenska pesem. In, naši ljudje so bili od nekdaj dobri pevci, pa tudi narodno zavedni!

Kaj vse so prepevali, je danes težko ugotavljati, ker je veliko premalo tega zapisanega. Vemo pa, da so gojili narodno pesem in ko je med nje prihajala slovenska knjiga, so se predvsem ravnali po Drobčnicah in mohorskih

knjigah, ki so tudi skrbele za širjenje slovenske pevske omike. Prav Mohorjeva družba je bila, ki je prva založila in razširila slovenske pesmarice.

Na Koroškem, kjer je bila resnična zibelka našega ljudskega izročila, je pridno zbiral narodno blago, tudi pesmi, okoli sredine prejšnjega stoletja Matija Majar-Zilski. Tam je živel tudi ljudski pevec Franc Leder-Lesičjak, ki je prepeval narodne pesmi, tudi najstarejše. Tako so ljudje marsikdaj prisluhnili njemu in nato prepevali pesmi v svojih sredinah.

V Šmihelu pri Šumečniku so radi prepevali in bili so nekako središče pevske in glasbene dejavnosti tistih časov. Znano je, da je stari Šumečnik redno pošiljal nekoga, ki je bil znan po dobrem posluhu, tja na Koroško, da je prisluhnil petju Lesičjaka, nato pa so naučene pesmi posredovali krogu pevcev v Šmihelu. Prav začudeni smo lahko nad veliko željo naših ljudi po ljudski omiki.

A. VIDEČNIK

Z leve: Alfonz Ribič, Karel Mikuš, Ciglnov Egi, Jernej Videnšek, Anton Ribič, Franc Presečnik-Prodnikov, Tugo Rakuš, ki je bil še kapelnik gornjegrajske godbe na pihala. (Iz zbirke Janeza Mavriča)

Veterinarsko dežurstvo

22. 4. do 28. 4. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
29. 4. do 5. 5. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769
6. 5. do 12. 5. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-410
13. 5. do 19. 5. Lešnik Marjan, dipl. vet., Ljubija, tel. 831-219
20. 5. do 26. 5. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 841-769

Dežurna služba Elektro Celje za mesec maj 1991

Od 29. 4. do 5. 5. Marolt Marko, Mozirje, tel. 831-877
Od 6. 5. do 12. 5. Tratnik Franc, Pusto polje, tel. 831-263
Od 13. 5. do 19. 5. Nadvežnik Srečo, Nizka, tel. 831-706
Od 20. 5. do 26. 5. Jeraj Franc, Prihova, tel. 831-910
Od 27. 5. do 2. 6. Lever Peter, Paška vas, tel. 884-150
V slučaju kakšnih sprememb pokličite Elektro Celje, tel. 25-841, kjer dobite vse potrebne informacije.

Kino »Dom« Mozirje v maju

2. VOJNA ROŽ — ameriški film
4. 5. HENRIK V. — angleški film — zgod. drama
9. VAMPIRKA IN SOSEDA — ameriški film — grozljivka
11. 12. BRATSKA KRI — ameriški film — akcijski
16. SENATOR IN STRIPTIZETA — ameriški film — komedija
18. 19. LJUBEČEK PO NAROČILU — ameriški film — ljubezenski
23. ODPORNI PROTI STRELIVU — ameriški film — akcijski triler
25. 26. BOGOVI SO PADLI NA TEME II. DEL — ameriški film — komedija
30. AMERIŠKI KICKBOKSER — ameriški film — karate

Kino »Jelka« Nazarje v maju

1. VEČ POŽELENJA, ameriški film — erotski
4 — 5. DOBRO JUTRO VIETNAM, ameriški — triler
8. PEKEL V ŠOLI, ameriški — akcijski
11 — 12. GORILE V MEGLI, ameriški — spektakel
15. SMRTONOSNI STREL, ameriški — kriminalka
18 — 19. STRELJAJ, DA UBIJEŠ, ameriški — akcijski
22. LJUBEZEN Z DIHOM, francoski — erotski
25 — 26. PRIJATELJSKA KRI, ameriški — akcijski
29. MLADI AJNSTAJN, avstralski — zabavna komedija

Kino Ljubno v maju

1. — 2. V. SICILJANEC — ameriški film
4. — 5. V. POLICIJSKA AKADEMIJA IV. — ameriški film, komedija
18. — 19. V. IZZIVALEC — italijanski film
25. — 26. V. AKCIJA TERORIZEM

Nove knjige v knjižnici

I. STROKOVNA LITERATURA: Cvetlični koledar, Zalokar: Mavrična kača, Z Veneti v novi čas: odgovori, odmevi, obravnave, Veneto in Slovenija, Seligo: Prehajanja, Peck: Ljubzen in duhovna rast, Stele: Popotni psalmi, Kunaver: Pisanica rdeča, Kosič: Modrost ukročenih sanj, Batagelj&Golli: Tex. Povabilo v TEX, LATEX, BIBTEX, PICTEX, Špiler: Autocad 11. Šjaka&Lončarek: Škola MS DOS-a, Poliščuk: Oracle, Zupancič: Vodnik zdrave prehrane, Bohanec: Literarno omizje, Grum&Pleško: Vetrinjska tragedija, Sporočila iz onstranstva, Zbirka Sprehodi v naravo: Žita in poljščine, Alpske živali, Listavci, Sladkovodne ribe, Zdravilne rastline.

II. MLADINSKA LITERATURA: Kunaver: Ob bregovih Soče, Oxlade: Pogled skozi mikroskop, Spurgeon: Ekologija, Whalley: Metulji, Parker: Ribniki in reke, Vegri: Kaj se zgodi, če kdo ne spi, Grafenauer: Mahajana, Blyton: 15. del zbirke 5 prijateljev: Škrivni rov, Burroughs: Tarzan, kralj džungle, Zamarovski: Sinuhet, Izplesani copatki: pravljice, Bitenc: Leseni ptiček, Gutierrez: Cocori, Škrinjar: Ulica prednikov, Slikanice: Asteix: okrog Galije z Asteriom, Prišel je lev, Povodnjak in makov škrat, Zaljubljeni zmaj, Kapljica, Prečudovite pesmi o dežju, Prečudovite pesmi o soncu, Prečudovite zimske pesmi.

III. LEPOSLOVJE: Doctorow: Svetovna razstava, Coscarelli: Poopnost, Fritz-Kunc: Grand Fouette, Mauser: Ljudje pod bičem 1—4, Košir: Ženska pisma, Makarovič: Krizantema na klavirju — pesniška zbirka, Kralj: Poslavljanja — pesniška zbirka, Holt: Italijanka, Holt: V Risovi senci.

Matična kronika za mesec marec 1991

ROJSTVA: Rojenih je bilo 6 deklic in 9 dečkov.
POROKE: Weissseisen Primož, star 22 let, iz Kranja in Bezjak Saška, stara 21 let, iz Maribora.

SMRTI: Napotnik Jožef, star 72 let, iz Ljubnega ob Savinji 136; Ermenc Jožef, star 48 let, iz Primoža pri Ljubnem 26; Potočnik Francšek, star 83 let, iz Juvanja 22; Vertot Jozefa, stara 87 let iz Florjana pri Gornjem gradu 20; But Ana, stara 57 let, iz Mozirja, Zaškerčeva ul. 24; Žerjav Alojzija, stara 65 let, iz Mozirja, Ul. Šlandrove brigade 5; Krivec Neža, stara 88 let, iz Solčave 15; Dobrovc Jozefa, stara 83 let iz Nazarij 189; Cigala Tatjana, stara 26 let, iz Solčave 1.

Savinjske NOVICE

»Savinjske novice« izhajajo mesečno — Izdaja SZ občine Mozirje — Glavni in odgovorni urednik Janez Plesnik — Tajnica urednika Mija Pavlin — Fotografška priprava Ciril Sem — Tehnični urednik Niko Kupec — Telefon (063) 831-850 — Žiro račun pri SDK ekspozitura Mozirje številka: 52810-678-54000 — Savinjske novice, glasilo SO Mozirje — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 10. v mesecu — Stavek, filmi in prelom Grafika Novo mesto — Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani — Po mnenju IS SRS, Sekretariata za informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščen davka na promet proizvodov.

Ignac Orožen o Okonini

Za cerkvijo v Radegundi prihajata na vrsto dve podružnični cerkvi radmirske cerkve sv. Frančiška na Strazah, in sicer najprej okoninska in potem cerkev sv. Mihaela v Radmirju, tako kot ju je v nemški knjigi Das Dekanat Oberburg (Dekanija Gornji Grad) leta 1877 opisal Ignac Orožen.

Ekspozitura sv. Jakoba v Okonini. Tudi ta podružnična cerkev, ki je do približno leta 1787 spadala v župnijo Rečica, je bila imenovana že v gornjegrajskem opatijskem urbarju iz leta 1426, in sicer na strani 33, kjer piše: »Zum Weyngarten. Wbokowynye Jantschecz servit marcam 1/2 graecensem, pullum 1 ecclesie s. Jacobi.« (1)

Več izvemo o tej cerkvi iz vizitacijskih zapisnikov iz let 1631 in 1690. V njih piše:

»Cerkve sv. Jakoba v Okonini (2). Ima tri oltarje: prvega sv. Jakoba v prezbitoriju, drugega na ženski strani sv. Križa, tretjega na moški strani sv. Antona. En oltar je pred vrati. Poveča naj se prezbitorij in povečajo okna, oltarji pa naj bodo primerne velikosti. Oltar pred vrati naj se uniči. Ima dva vinograde, 23 krav in 4 ovce.«

Leta 1690 je bilo zapisano:

»Cerkve sv. Jakoba Apostola ima en vinograd in dajatve nekaj ovc in njiv. (...)«

Sedanja cerkev v Okonini ima tri kupole: eno nad prezbitorijem in po eno nad obema stranskima kapelama sv. Janeza Nepomuka na severni strani in sv. Ignacija Lojolskega na južni strani. Kapela sv. Ignacija je bila zgrajena leta 1722, kapela sv. Janeza leta 1724 in prezbitorij s kupolo leta 1730.

Najbrž je bila vsaj kapela sv. Ignacija zgrajena s posebnim prizadevanjem župnika Jurija Schwollerja, ki je bil v letih 1719—1720 pomočnik na Rečici, saj je bil, kot pripoveduje, utemeljitelj in pospeševalec romanj k tej kapeli. Vsekakor je moral biti obisk te cerkve zelo velik, ker je bil tudi tu (tako kot pri sv. Frančišku Ksaveriju) postavljen lastni dušni upravitelj. Za prvega dušnega pastirja tukaj je bil imenovan ravnokar navedeni duhovnik Jurij Schwoller, za drugega pa duhovnik Marko Volovšek.

Ta duhovnik Volovšek je tu ustanovil beneficij (3) sv. Ignacija s kapitalom 3750 goldinarjev, vsakokratnega beneficijata pa je obvezal, da naj bosta v cerkvi v Okonini vsak teden brani zanj dve sveti maši

in vsako leto na dan njegove smrti eno.

Ta ustanova je stopila v življenje 6. decembra 1758. Tukajšnji beneficij je ustanovitveni kapital 3750 goldinarjev, ki je bil naložen pri pokrajini v Ljubljani, zaradi francoske zasedbe Kranjske izgubil, potem ko je Avstrija dobila Kranjsko nazaj, pa je bil dan na razpolago denar od obresti. Medtem pa je bil tukajšnji beneficij subvencioniran iz štajerskega verskega fonda.

1766, 1. marca, je cerkev v Okonini od gospoščine v Zovneku za 1000 goldinarjev v župniji Mozirje kupila žitno desetino.

(...) 1787, 19. decembra, je komisar in župnik v Mozirju Anton Krobath poročal, da kuracija v Okonini ni ravno potrebna, bi pa imela velike dohodke, saj bi bilo v njej kakih 500 duš. V Okonini tudi že kakih 50 let obstaja beneficij.

Okonino je potem 10. septembra 1789 vlada določila za lokalijo, vendar pa je bila potem spet razglašena za nepotrebno, tako da je tu bila dovoljena le ekspozitura.

Leta 1791 je posestnik Valentin Ampach položil 200

goldinarjev kot ustanovitveni kapital za 7 maš vsako leto.

Od posestev ima ta ekspozitura njivo z 864 kvadratnimi sežnji, dva travnika, velika skupaj 1385 kvadratnih sežnjev, vinograd z 806 kvadratnimi sežnji, vrt z 32 kvadratnimi sežnji, pašnik z 283 kvadratnimi sežnji in gozd s 7 orali in 362 kvadratnimi sežnji (4).

K temu spada še velika stanovanjska hiša.

OPOMBE: (1) Nemško Zum Weyngarten bi pomenilo Pri vinogradu, Wbokowynye pa bi bilo V bukovini. Latinsko besedilo določa, da tam »Jančec da pol graške marke in 1 pišče cerkvi sv. Jakoba«. Graška marka je bila tedaj, v prvi polovici 15. stoletja denarna enota. — (2) V izvirniku: in Okonina. — (3) Beneficij je trajno ustanovljena cerkvena služba z rednimi dohodki, beneficijata pa uživalec beneficija. — (4) En kvadratni seženj meri 3,60 kvadratnega metra in oral 57,55 ara. — Na dveh označenih mestih so izpuščeni odlomki, ki govorijo o finančnih zadevah.

Prevod, uvod in opombe PETER WEISS